

Wijk en Psychiatrie 2008 – 2012

◆ Onderzoeksrapportage 2008-2012

Jean Pierre Wilken
Simona Karbouniaris

2012

KENNISCENTRUM
SOCIALE INNOVATIE
HOGESCHOOL
UTRECHT

COLOFON

Het Kenniscentrum Sociale Innovatie van de Hogeschool Utrecht is een bundeling van een aantal lectoraten op het gebied van zorg en welzijn, sociaal beleid, maatschappelijke participatie, ondersteuning en dienstverlening, arbeid, recht en veiligheid. Het doel van het kenniscentrum is om kennis te ontwikkelen, te bundelen en over te dragen ten behoeve van onderwijs en praktijk.

In het kader van het onderzoeksprogramma van het lectoraat Participatie, Zorg en Ondersteuning heeft in de periode van 2005 – 2012 procesvolgend onderzoek plaatsgevonden naar het project en de methode Wijk en Psychiatrie te Amersfoort. Wijk en Psychiatrie is een initiatief van Stichting Ravelijn, Stichting Welzijn Amersfoort (SWA) en een aantal GGz-instellingen (GGz Centraal, Kwintes, RIAGG Amersfoort e.o.)

Dit project werd mede mogelijk gemaakt door de Gemeente Amersfoort, Stichting De Open Ankh en de Wmo werkplaats Utrecht.

Auteurs

Simona Karbouniaris
Jean Pierre Wilken

Lector

Jean Pierre Wilken

Onderzoekers

Erica Brettschneider
Simona Karbouniaris
Madelief Oosterink
Carla van Slagmaat

Jaar van uitgave

2012

Kenniscentrum Sociale Innovatie, Hogeschool Utrecht
Postbus 85397- 3508 AJ Utrecht
Heidelberglaan 7 - 3584 CS Utrecht
Tel. 088-4819831
www.socialeinnovatie.hu.nl
www.wijkenpsychiatrie.nl
www.wmowerkplaatsutrecht.nl
www.hu.nl

Inhoudsopgave

INLEIDING	3
1. WIJK EN PSYCHIATRIE.....	4
1.1 KORTE HISTORISCHE SCHETS, AANLEIDING EN PROBLEEMOMSCHRIJVING	4
1.2 DOELSTELLING	5
1.3 VRAAGSTELLINGEN.....	6
1.4 ONDERZOEKSEENHEDEN	6
1.5 ONDERZOEKSMETHODE	7
1.6 GEGEVENSVERZAMELING.....	7
2. THEORETISCH KADER.....	8
2.1 WIJK EN PSYCHIATRIE ALS SOCIALE INTERVENTIE	8
2.2 REHABILITATIE, PRESENTIE, KWARTIERMAKEN EN EMPOWERMENT	9
3. ONDERZOEKSRÉSULTATEN PRAKTIJKERVARINGEN.....	12
3.1 OPBRENGSTEN PER WIJK	12
3.2 RESULTATEN FOCUSGROEPBIJEENKOMSTEN.....	14
3.3 RESULTATEN VRAGENLIJST PAS	20
3.4 RESULTATEN INTERVIEWS ONDER PROFESSIONALS	21
4. CONCLUSIE	28
5. LITERATUUR EN GERAADPLEEGDE BRONNEN	32
BIJLAGE 1 FOCUSGROEP TOPICLIJST.....	33
BIJLAGE 2 VRAGENLIJST PARTICIPATIE, AUTONOMIE EN SUPPORT.....	34
BIJLAGE 3 VERSLAGEN FOCUSGROEPEN.....	41

Inleiding

Het lectoraat Participatie, Zorg en Ondersteuning, onderdeel van het Kenniscentrum Sociale Innovatie van Hogeschool Utrecht heeft de afgelopen jaren onderzoek gedaan naar de ontwikkeling en effecten van Wijk en Psychiatrie, een methode om burgers met een psychiatrische beperking te ondersteunen bij hun participatie in de samenleving. Dit is gebeurd door middel van een aantal deelonderzoeken¹ die respectievelijk in 2006, 2007 en 2010-2011 plaatsvonden (Brettschneider, Kranendonk, Veenstra & Van der Wiel, 2008; Wilken & Dankers, 2010). Deze slotrapportage behelst een aanvullend onderzoek in vervolg op de eerdere onderzoeken.

Wijk en Psychiatrie is ontwikkeld in Amersfoort. Startend in de wijk Schothorst in 2005, bleek het initiatief zo succesvol dat het ook in andere wijken van Amersfoort verspreid werd (Vermeer-, Berg, Soester- en Leusderkwartier, Kruiskamp en Koppel, Randenbroek-Schuilenburg). Onlangs nam de welzijnsorganisatie in Veenendaal de WeP aanpak over. Ook in andere plaatsen is belangstelling.

Middels deze rapportage wordt beoogd aanvullingen te genereren na eerdere onderzoeksresultaten van het Project Wijk en Psychiatrie in de periode 2005-2008, ten einde deze te valideren en completeren.

¹ In 2005 en 2006 hebben eerste onderzoeksactiviteiten plaatsgevonden waarmee zowel in kwalitatieve als kwantitatieve termen, de effectiviteit van de methode in kaart is gebracht. In deze periode heeft procesvolgend onderzoek plaatsgevonden, in samenwerking met de initiatiefnemers. Daarbij is het volgen van deelnemers uitgegaan van ook direct gestart met het volgen van deelnemers. Zo zijn in de eerste periode 9 deelnemers bevraagd ten aanzien van het WeP project. Aansluitend vond vervolgonderzoek plaats in 2006 en 2007. Hier hebben 15 deelnemers aan meegewerkt. De resultaten van 2006 - 2007 zijn afgezet tegen de doelstellingen van het project. Op die manier is geprobeerd duidelijk te krijgen wat het WeP project met haar activiteiten, interventies en samenwerking heeft opgeleverd. Vervolgens heeft vanaf 2008 - 2010 het project Schakels in de Buurt¹, onderzoeksresultaten gegenereerd die hier ook zijn meegenomen¹. Ten slotte zijn in 2011 aanvullende interviews met professionals en deelnemers gehouden en vond een aantal focusgroepbijeenkomsten plaats met deelnemers.

1. Wijk en Psychiatrie

Wijk en Psychiatrie heeft met haar aanpak een methode ontwikkeld die toepasbaar is bij groepen kwetsbare burgers die vanuit zichzelf slechts in beperkte mate aansluiting vinden in de samenleving. Middels Wijk en Psychiatrie wordt gewerkt aan een informele en formele infrastructuur op lokaal niveau, waarmee wordt beoogd de sociale samenhang tussen mensen met een beperking en zelfredzamere medeburgers te bevorderen. Dit initiatief is te beschouwen als een Maatschappelijk Steunsysteem dat een gecoördineerd geheel van personen, diensten en voorzieningen behelst, waarvan cliënten zelf deel uitmaken en dat hen op vele manieren ondersteunt bij hun pogingen in de samenleving te participeren (Van Weeghel & Droës, 1999).

Binnen Wijk en Psychiatrie wordt met verschillende elementen vanuit het Kwartiermaken en de Presentiebenadering gewerkt, aangevuld met een grondhouding die te typeren is als gericht op 'empowerment'. Daarbij vormen een vraaggestuurde outreachende wijkaanpak en inter-sectorale samenwerking een basis van waaruit verschillende professionals elkaar weten te vinden om een gedeelde missie na te streven.

1.1 Korte historische schets, aanleiding en probleemomschrijving

Het initiatief om WeP op te starten lag bij vrijwilligerscentrale Ravelijn. Zij gaven als eerste het signaal dat veel van de (ex-) psychiatrische patiënten vereenzaamden en dat de integratie niet verliep zoals gewenst. Er bleek een tekort aan maatjes bij het maatjesproject voor deze doelgroep. Deze zorg werd gedeeld door andere zorginstanties. De betreffende zorgorganisaties telden in hun gegevensbestanden en troffen een concentratie van bewoners in de betreffende wijken aan. Deze gingen gepaard met signalen van sociale armoede en beperkte integratie, afkomstig van betrokken professionals.

Dit leidde in 2002 tot het initiatief om projectmogelijkheden te verkennen en zodoende een initiatiefgroep in te richten. In deze groep werd de gedeelde problematiek bespreekbaar gemaakt en voor het eerst gezamenlijk nagedacht over een mogelijke aanpak. Onder het voorzitterschap van Ravelijn kwam een eerste projectplan tot stand.

De initiatiefgroep kende een brede samenstelling van GGZ-instellingen - RIAGG Amersfoort, Kwintes (voorheen Vindicta) en GGz Centraal -, de welzijnsinstelling Stichting Welzijn Amersfoort (SWA), en de Stichting Ravelijn. Met deze organisaties zijn op basis van het eerste plan convenantafspraken gemaakt waarna in 2005 daadwerkelijk gestart is met Wijk en Psychiatrie. Vanwege de stevige verankering in de diverse wijken van Amersfoort, besloot Stichting Welzijn Amersfoort een trekkersrol te gaan vervullen, waarna een WeP-medewerker en projectleider aangesteld werden. Dit was mogelijk door financiële steun van o.a. het Oranje Fonds, de Gemeente Amersfoort, de Provincie Utrecht en het Zorgkantoor Utrecht. Gaandeweg zijn de genoemde rollen verder uitgekristalliseerd en is op elke nieuwe locatie een WeP-medewerker actief. Dit is een functie die thans vervuld wordt door de Sociaal Werker in de wijk. Deze heeft een variabel aantal uren voor het werken met 'kwetsbare burgers'.

In 2011 gaat het om 5 beroepskrachten. Het project wordt aangestuurd door een projectleider. Ten slotte zijn ook professionals vanuit het reguliere welzijnswerk en beheerders van de wijkcentra meegenomen in de ontwikkeling en professionalisering van Wijk en Psychiatrie.

Vermaatschappelijking van de zorg en de tendens van 'samenwonen in de wijk' leiden niet als vanzelfsprekend tot participatie van bepaalde kwetsbare doelgroepen, zoals mensen met een psychiatrische beperking.

De hedendaagse samenleving is niet (altijd) voorbereid op het samenleven, wonen en werken met burgers die om wat voor reden dan ook, een andersoortige achtergrond hebben. Daarnaast zijn vele hulpverleners betrokken bij één en dezelfde persoon, soms zonder dit van elkaar te weten. De focus op het optimaliseren van de leefomgeving van een persoon en diens systeem vereist een aparte aanpak. Hiertoe biedt Wijk en Psychiatrie handvatten.

1.2 Doelstelling

Middels het meerjarig procesvolgend onderzoek wordt getracht een zo volledig mogelijke methodebeschrijving op schrift te stellen. Samen met de eerdere deelonderzoeken vanaf 2005, was het de bedoeling zicht te krijgen op:

- de mate waarin WeP erin slaagt om mensen met een psychische of psychiatrische achtergrond te ondersteunen in hun maatschappelijke en sociale participatie (A1)²;
- de mate waarin cliënten autonomie beleven (A2);
- de mate waarin cliënten participeren in/aan de samenleving (A3);
- de mate waarin cliënten steun ervaren en geven (A4).

Wijk en Psychiatrie beoogt de maatschappelijke aansluiting in de wijk te bevorderen voor mensen met een psychiatrische achtergrond, doch blijkt ook voor andere doelgroepen toepasbaar. Wijk en Psychiatrie richt zich daarnaast op versterking van een buurtgerichte samenwerking tussen zorg en welzijn. Het project beslaat een brede range van zinvolle vrije tijdsbesteding, het vergroten van een sociaal netwerk en eenzaamheidsbestrijding voor mensen met psychische beperkingen en mensen die in dreigend sociaal isolement verkeren. Het project is gericht op het zich welkom voelen in de wijk van mensen met psychische beperkingen. Het onderzoeksproject is bedoeld om deze vernieuwende aanpak zichtbaar te maken en op schrift te stellen.

² Codes corresponderen met de vier clusters van de PAS.

1.3 Vraagstellingen

De vraagstellingen luiden

1. Wat levert Wijk en Psychiatrie op in termen van participatie van de deelnemers? Het gaat om de betekenis en opbrengsten van deze aanpak (hoe werkt het en wat betekent dit voor participanten in termen van waardering betrokkenen en effectieve opbrengsten?).
2. Wat zijn de werkzame factoren in de werkwijze van WeP die bijdragen aan de resultaten? Vanuit het deelnemersperspectief zouden hier de basiselementen (presentie, kwartiermaken, maatschappelijk steunsysteem en empowerment) terug te vinden moeten zijn.
3. Wat is de mate van overdraagbaarheid (welke inzet, randvoorwaarden, competenties zijn hiervoor nodig?).

1.4 Onderzoekseenheden

Het project 'Wijk en Psychiatrie' is in het bijzonder bedoeld voor mensen met psychische beperkingen, maar blijkt ook geschikt te zijn voor andere groepen, zoals mensen met niet aangeboren hersenletsel. Er komen mensen met psychische beperkingen, mensen met een klein sociaal netwerk en eenzaamheidsproblematiek, mantelzorgers en vluchtelingen. Mensen worden actief uitgenodigd via huisbezoeken, als er een melding is van bijvoorbeeld een wijkverpleegkundige of een andere hulpverlener.

Resumerend betreft het kwetsbare wijkbewoners:

- met psychiatrische, psychosociale problemen al dan niet in combinatie met een licht verstandelijke beperking;
- die moeite hebben met zelfstandig functioneren in de maatschappij;
- en daarbij weinig aansluiting vinden bij reguliere voorzieningen;
- die dikwijls met eenzaamheid kampen.

Het onderzoek richtte zich aldus op:

- Participanten die deelnemen aan Wijk en Psychiatrie;
- Sociaal Werkers die betrokken zijn bij Wijk en Psychiatrie.

1.5 Onderzoeksmethode

Het onderzoek betrof een kwalitatief onderzoek, aangevuld met gebruik van kwantitatieve dataverzameling. Het betreft een mixed methods design, omdat gebruik wordt gemaakt van;

- bronnenonderzoek;
- semi-gestructureerde interviews;
- gestandaardiseerde vragenlijst (PAS);
- focusgroep-interviews;

Dit alles werd benaderd vanuit de drie benaderingen die ten grondslag liggen aan de aanpak: kwartiermaken, presentie en empowerment. Hoe is de werking van deze benaderingen in Wijk en Psychiatrie en leidt dit tot gewenste resultaten?

1.6 Gegevensverzameling

In de periode 2008 – 2012 is de projectleider van WeP op 3 verschillende momenten geïnterviewd en zijn afzonderlijke interviews gehouden met 4 collega WeP-werkers (Sociaal Werkers). Daarnaast zijn in de periode van juni 2009 tot maart 2011 37 individuele interviews met 34 deelnemers van WeP gehouden. Drie deelnemers werden op twee verschillende meetmomenten gesproken, zodat er een begin- en een eindmeting is. Helaas is dit onvoldoende om effecten te generaliseren.

De vragenlijst Participatie, Autonomie en Steun is een leidraad in het gesprek geweest (Wilken & Karbouniaris, 2008; 2010). Analyses vanuit deze gegevens zijn toegevoegd aan de kwalitatieve bevindingen vanuit de focusgroepen. De uitwerkingen van de vier focusgroepen en de gebruikte vragenlijsten zijn in de bijlage toegevoegd.

Ten slotte zijn in de periode van januari- februari 2011 vier focusgroepbijeenkomsten georganiseerd waarin in totaal met 34 deelnemers is gesproken.

In deze bijeenkomsten is specifiek stil gestaan bij een drietal inhoudelijke thema's:

- motieven en verwachtingen ten aanzien van Wijk en Psychiatrie;
- de persoonlijke impact van deelname aan Wijk en Psychiatrie;
- perspectief van Wijk en Psychiatrie (verbetermogelijkheden, toekomst).

Aanvullend hebben de volgende onderzoeksactiviteiten plaatsgevonden:

- deelname aan diverse overleggen (netwerkoverleg, klankbordgroep, intercollegiaal overleg) en documentering en analyse hiervan;
- verzameling en analyse van beschikbare documenten sinds 2008.

2. Theoretisch kader

2.1 Wijk en Psychiatrie als sociale interventie

Wijk en Psychiatrie is te beschouwen als een sociale interventie binnen een specifieke context. Zo zijn er binnen het welzijnswerk aanpassingen gedaan om mensen met een psychiatrische achtergrond een gastvrijer onthaal te geven. Hierin wordt ook de directe leefomgeving van participanten meegenomen en de buurt/buurtbewoners worden betrokken in een beeldvorming-veranderingsproces. Daarnaast lijken de activiteiten tussen zorg en welzijn, uit te monden in een nieuwe vorm van intersectorale samenwerking.

Wijk en Psychiatrie berust op drie uitgangspunten:

1. Wijk en Psychiatrie gaat uit van participatie als groundbegrip: iedereen is in staat (in zekere mate) mee te doen in de samenleving en daar een plek te hebben. Dit impliceert ook contacten met andere wijkbewoners en burgers in de samenleving.
2. Wijk en Psychiatrie beoogt mechanismen van isolement en uitsluiting tegen te gaan, door het creëren van ontmoetingsplekken en door de drempel naar (werk- en vrije tijd)activiteiten te verlagen.
3. Wijk en Psychiatrie brengt professionals uit Zorg en Welzijn bij elkaar om samen te werken aan het realiseren van een gedeelde doelstelling en om op wijkniveau de handen ineen te slaan.

De verschillende uitgangspunten zijn uitgewerkt naar doelstellingen op het niveau van de verschillende actoren, dus zowel op niveau van de burger, de wijk als ook van de betrokken organisaties.

In de eerste plaats wordt middels Wijk en Psychiatrie beoogd dat de cliënt/inwoner:

- een groter sociaal netwerk opbouwt;
- een zinvolle dagbesteding (in de eigen buurt) heeft;
- een positieve rol in wijkactiviteiten vervult, dat wil zeggen als actieve deelnemer of gastheer/vrouw.

Voorts wordt op het niveau van de wijk gewerkt aan processen in de samenleving, die de participatie van kwetsbare burgers kunnen stimuleren, ook wel omschreven als kwartiermaken (Kal, 2001). Hierbij is het relevant om stigmatisering en vooroordelen het hoofd te bieden. Zo kan meer begrip ontstaan voor de doelgroep.

Het project geeft wijkbewoners waar nodig informatie over (achtergronden van de) problematiek van de doelgroep, bevordert sociale contacten met de doelgroep, reikt vaardigheden aan om de doelgroep sociale steun te bieden en is een plek waar men deskundigen kan consulteren met specifieke vragen.

Ten slotte wordt op het niveau van organisaties gestreefd naar het bevorderen van een outreachende werkwijze; en versterken van de buurtgerichte samenwerking tussen gezondheidszorg- en welzijnsorganisaties.

Het is belangrijk dat:

- de organisaties elkaars activiteiten en aanbod kennen;
- dat het aanbod vanuit de instellingen op elkaar is afgestemd;
- dat er afspraken gemaakt zijn over ieders inzet ten behoeve van integratie en participatie van de doelgroep in de wijk.

2.2 Rehabilitatie, Presentie, Kwartiermaken en Empowerment

De WeP methodiek is in het algemeen gebaseerd op de uitgangspunten van psychosociale rehabilitatie, en meer in het bijzonder op het gedachtengoed van Presentie, Kwartiermaken en Empowerment.

Psychosociale rehabilitatie kan omschreven worden als “het proces waarin activiteiten plaatsvinden die erop gericht zijn om een persoon met psychosociale beperkingen te helpen diens levenskwaliteit en zelfzorgvermogen zo groot mogelijk te laten zijn, teneinde zowel persoonlijk als maatschappelijk tot tevredenheid te kunnen functioneren in woon-, werk- en andere milieus van keuze.” (Wilken & Den Hollander, 1999). Er wordt zowel gewerkt aan het zo goed mogelijk omgaan met de beperkingen, als ook aan het vergroten van mogelijkheden, gericht op persoonlijk herstel als maatschappelijk herstel. Bij dit laatste is het vervullen van betekenisvolle sociale rollen en activiteiten in de samenleving van groot belang.

De *presentietheorie* komt vanuit de praktische theologie en het buurtpastoraat. Van 1993 tot 2000 werd er een onderzoek gehouden naar pastoraal buurtwerk, onder andere in Utrecht van waaruit Andries Baart de presentietheorie op schrift heeft gesteld. Hij presenteert de theorie die zoekt naar een wijze om present te zijn, aanwezig te zijn. Kernelement van deze benadering is een aandachtige aanwezigheid in de buurt en directe leefomgeving van mensen, waardoor contact mogelijk wordt gemaakt en verbindingen ontstaan. Centraal daarbij staat het perspectief van mensen in kwetsbare omstandigheden. Professionals beogen dit perspectief zo goed mogelijk te begrijpen. Dit wordt bij Wijk en Psychiatrie gedaan middels te investeren in een veilige omgeving, aandacht en een aangename sfeer. Hieruit volgt aandachtige nabijheid en het meebewegen met de ander, wat aanknopingspunten op kan leveren voor activiteiten, zoals samen wandelen, eten of een gezelschapsspel doen. De presentiebenadering werd ontwikkeld door Andries Baart.

Opvallend zijn de volgende kenmerken van presentie bij WeP, zoals naar voren komen uit het onderzoek, WeP-werkers:

- werken vanuit een grote voorliefde voor de doelgroep en zijn goed thuis in de problematiek van de doelgroep;
- werken sterk reflectief;
- hebben oog voor de eigenheid van de cliënt;
- zijn behulpzaam en geduldig;
- stellen de relatie met de deelnemers voorop, naast alle andere doelen;
- werken sterk procesgericht in plaats van planmatig.

Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen aandacht (afgeleid van ‘denken aan’) en ‘denken over’. Als beoefenaar ben je niet met je hoofd bij methodieken maar bij de ander: de ander staat centraal. Je denkt niet over de cliënt, maar aan de cliënt. Kenmerkend voor de presentietheorie is dat de beroepskracht de ander volgt. Dit betekent dat de beoefenaar geen vast kantoor heeft waar hij aan vast zit, er geen vaste werktijden zijn en de beoefenaar naar de cliënt gaat en niet andersom. De cliënt kan de hulpverlener opzoeken, maar de beweging is in eerste instantie outreachend, naar de ander toe.

De beoefenaar kijkt integraal, naar de gehele mens en stuurt de cliënt niet voor alle aparte gedeelten van de nood naar een afzonderlijke hulpverlener. Belangrijk punt is ook dat de beoefenaar aansluit bij de leefwereld van de cliënt. De beoefenaar van de presentietheorie kent geen eigen doelen en is te allen tijde transparant.

Het meest fundamentele punt in de presentietheorie is wellicht dat zij ten doel heeft de ‘sociaal overbodigen’ te laten ervaren dat zij tenminste bij één in tel zijn. Kenmerkend aan de doelgroep van mensen met een psychiatrische achtergrond is dat zij vaak niet begrepen worden, voor gek worden aangekeken en zich sociaal overbodig kunnen voelen. Voor de presentiebeoefenaar ligt daar de taak en de behoefte om de ander zich van waarde te laten voelen.

Kwartiermaken betekent in letterlijk verband zoveel als het voorbereiden op de komst van de ‘ander’. Daartoe zijn niet alleen inspanningen van mensen met een psychische kwetsbaarheid zelf nodig, maar ook een opener ‘vizier’ vanuit de samenleving. Kwartiermaken richt zich op het creëren van meer begrip en gastvrijheid in de samenleving, waardoor mensen in kwetsbare en geïsoleerde posities aansluiting kunnen krijgen. Kwartiermaken gaat ook over het werken aan een gastvrij onthaal in wijkcentra en vrijwilligerswerk en andere geledingen van de samenleving. Middels kwartiermaken wordt actief een bijdrage geleverd aan een genuanceerdere beeldvorming van mensen die anders zijn of lijken te zijn.

Hierbij wordt de betrokkenheid en sensibiliteit geprikkeld van medeburgers en politici. Ook op dit laatste (politiek) niveau worden cliënten steeds binnen een bredere context gezien en wordt er een appel gedaan op de omgeving. Het concept van kwartiermaken werd ontwikkeld door Doortje Kal (2001).

Het kwartiermaken komt in het WeP project tot uitdrukking in de activiteiten die plaatsvinden om werkers in de wijkcentra, vrijwilligers en deelnemers aan activiteiten tot een gastvrije houding te stimuleren ten opzichte van mensen met een psychiatrische achtergrond. Maar we kunnen ook constateren dat er aan de kant van mensen met psychische beperkingen gewerkt wordt aan kwartiermaken. Hier gaat het dikwijls om het verminderen van psychologische drempels die zij ervaren, zoals de angst om in het wijkcentrum afgewezen te worden.

Bij *empowerment* wordt uitgegaan van de potentie, de capaciteiten en de kwaliteiten van mensen. Door de 'zelfkracht' te versterken stimuleert het project Wijk en Psychiatrie kwetsbare burgers iets te doen aan de leefsituatie en -omgeving waarin ze zich bevinden. Empowerment versterkt de 'zelfkracht' door gebruik te maken van kennisoverdracht, vaardigheidontwikkeling en ondersteuning.³

De deelnemers van het project Wijk en Psychiatrie hebben veelal een psychiatrische achtergrond. Deze achtergrond heeft effect op hun functioneren binnen de maatschappij. De deelnemers zijn weinig actief betrokken bij het maatschappelijk leven, hebben een gering netwerk en beperkte maatschappelijke rollen.

Dit terwijl een ieder van de potentie, capaciteiten en kwaliteiten bezit om een grotere rol te vervullen. Door het vervullen van een grotere maatschappelijke rol is een bewoner meer betrokken binnen de maatschappij.

Deze betrokkenheid is het tegenovergestelde van passiviteit en vereenzaming die onder de deelnemers veel voorkomt. Empowerment als attitude en grondhouding binnen project Wijk en Psychiatrie is belangrijk omdat het project streeft naar meer participatie aan en integratie in de maatschappij. Empowerment is een zienswijze om participatie en integratie onder deelnemers te bevorderen; het stimuleert de deelnemer om zichzelf te ontwikkelen en ten volste gebruik te maken van de potentie, capaciteiten en kwaliteiten die de deelnemer bezit. Dit wordt bijvoorbeeld bereikt door het vervullen van een rol als vrijwilliger het project, in het wijkcentrum of in de wijk. Mocht dit voor de deelnemer te belastend zijn, dan is de taak voor de professionals om te kijken naar andere ontwikkelingsmogelijkheden voor de deelnemer en het stimuleren en motiveren van de deelnemer hierbij. Er wordt steeds aangesloten bij de voorkeuren en capaciteiten van de deelnemer.

³ Empowerment is echter te beschouwen als een meerdimensionaal begrip. Waar het op individueel niveau duidt op kracht van binnenuit, gaat het op collectief vlak om het aanwenden van krachtbronnen in de eigen omgeving, zoals sociale steun van familie, vrienden en burens, religieuze of spirituele bronnen, rituelen enzovoort (Van Regenmortel, 2008). Op een breder politiek-maatschappelijk niveau gaat het om macht om veranderingen door te voeren op een vlak dat breder reikt dan het eigen leven, zoals het veranderen van vooroordelen, betere toegankelijkheid van voorzieningen en hulpbronnen en het beïnvloeden van wet- en regelgevingen.

3. Onderzoeksresultaten praktijkervaringen

Allereerst wordt een korte beschrijving van de opbrengsten per wijk beschreven gevolgd door een uitwerking van tendensen ten aanzien van de verschillende thema's, vanuit deelnemersperspectief. In de laatste paragraaf wordt aandacht besteed aan het perspectief van de professionals die werkzaam zijn voor WeP.

3.1 Opbrengsten per wijk

De deelname aan Wijk en Psychiatrie wisselt maar kent een significante groei over de jaren. Waren er in 2005 en 2006 alleen in Schothorst activiteiten voor deelnemers ontwikkeld en toegankelijk gemaakt, in de jaren daarna werd Wijk en Psychiatrie uitgerold in vier andere wijken, alsmede in Soest en Veenendaal. Door activiteiten toegankelijker te maken, voorlichting te geven, maar ook door ondersteuning en begeleiding van bewoners in hun (buurt)contact, worden jaarlijks 10 tot 20 personen uit de doelgroep geïntroduceerd als deelnemer in of vanuit het wijkcentrum. Het aantal deelnemers blijkt wekelijks per activiteit te verschillen van zo'n gemiddeld 4 tot 20 personen. Naarmate de jaren vorderen wint Wijk en Psychiatrie aan bekendheid en is nemen er steeds meer mensen in de wijk aan deel.

Deelname aan WeP	Deelnemers 2005-2006	Deelnemers 2006-2007	Deelnemers 2007-2008	Deelnemers 2008-2009	Deelnemers 2009-2010	Deelnemers 2010-2011
Schothorst	10	47	47	35	25	36
Randenbroek-Schuilenburg	Nvt	Nvt	21	25	25	25
Kruiskamp-Koppel, Binnenstad	Nvt	Nvt	Nvt	35	35	35
Vermeer-, Berg-, en Leusderkwartier	nvt	Nvt	Nvt	Nvt	25	40

Tabel 1: Deelnemers aan WeP in de loop der jaren

In *Schothorst* is een boven verwachting aantal mensen bereikt. In de twee pilotjaren (2005 tot 2007) hebben 78 mensen op enige wijze deelgenomen aan WeP, onder wie 47 structureel aan terugkerende activiteiten.

In *Randenbroek* zijn 21 wijkbewoners aan het eind van het startjaar ingestroomd bij activiteiten van WeP. Een aantal van hen heeft ook vrijwilligerswerk gedaan binnen de activiteiten of op andere plekken. Zo'n 15 mensen uit andere wijken zijn betrokken geweest bij de activiteiten in het Klokhuis.

In de wijk zijn de volgende resultaten behaald. Welzijnsprofessionals beschikken over basale kennis en vaardigheden om de doelgroep te ontvangen en begeleiden. Er is een training en begeleidend handboek voorhanden voor de betrokken medewerkers. Er zijn een aantal activiteiten ontwikkeld en uitgevoerd die in ieder geval toegankelijk zijn voor de doelgroep, maar ook voor andere wijkbewoners, te weten: bewegen en ontspannen, wandelen, computerles, sociale vaardigheidstraining, creatieve groep, koffie drinken en de wijkmaaltijden. Een aantal activiteiten is geïmplementeerd in het reguliere aanbod van het sociaal cultureel werk. Hierbij wordt de uitvoerende welzijnsprofessional ondersteund door de projectleider.

Er is meer contact ontstaan tussen bewoners uit de doelgroep en bewoners. Waar nodig krijgen mensen ondersteuning in de omgang en voorlichting over achterliggende problematiek. Daarnaast komen bezoekers van het wijkcentrum wekelijks in contact met de doelgroep als er activiteiten plaatsvinden.

In *Kruiskamp* hebben aan het einde van het startjaar 35 wijkbewoners uit Kruiskamp, Koppel en de binnenstad deelgenomen aan activiteiten van Wijk en Psychiatrie. Een aantal van hen heeft ook vrijwilligerswerk gedaan binnen de activiteiten of op andere plekken.

De activiteiten, van de drie centra waar Wijk en Psychiatrie eind 2009 draait, zijn geheel op elkaar afgestemd. Hieruit zijn ook samenwerkingsverbanden gegroeid, die de uitvoering ten goede komen. Zo heeft GGZ Centraal een kookcursus verzorgd in diverse wijkcentra. GGZ-instellingen leiden cliënten toe naar Wijk en Psychiatrie en er is een intensieve samenwerkingsrelatie tot stand gekomen met woningcorporatie Portaal. Laatstgenoemd contact vraagt WeP te ondersteunen bij het begeleiden en bemiddelen van buurtbewoners. Er zijn afspraken gemaakt over de toeleiding van cliënten naar OGGZ woonproblematiek van de GGD. WeP is in hun verwijzingsprogramma opgenomen voor vervolgacties of dagbestedings-activiteiten in de eigen wijk. Alle betrokken GGZ-instellingen leiden actief cliëntbewoners toe naar initiatieven van Wijk en Psychiatrie en er zijn afspraken gemaakt met de GGD rondom de bijzondere (woon)zorg van OGGZ-clieñten. Daarbij is Wijk en Psychiatrie in het verwijzingsprogramma van de GGD opgenomen. De welzijnswerkers beschikken over kennis en vaardigheden om de doelgroep te ontvangen en begeleiden.

In de wijk Kruiskamp is een subgroep van met name allochtone vrouwen gesignaleerd, die in een (dreigend) sociaal isolement verkeren. Zij hebben enige aansluiting gevonden bij de activiteiten van WeP. Het beantwoordt aan hun vraag en draagt bij aan een natuurlijke menging van verschillende achtergronden en doelgroepen.

Scholieren van een nabijgelegen schoolgemeenschap hebben samen met de doelgroep e.e.a. ondernomen, zoals het bereiden en nuttigen van een gezamenlijke lunch. Ook heeft de dag van de dialoog plaatsgevonden waaraan 12 mensen uit de doelgroep meededen en 8 andere wijkbewoners.

In het *Vermeer, Berg, Leusderkwartier* hebben aan het einde van de eerste twee jaren 42 mensen deelgenomen aan activiteiten van Wijk en Psychiatrie. Uit aangrenzende wijken zijn nog eens 24 bewoners betrokken geweest bij de activiteiten in wijkcentrum de Driehoek.

Daarbij is er samenwerking afgesloten met Stichting Present, bij het samenbrengen van actieve wijkbewoners en mensen uit de doelgroep. Samenwerking werd ook gevonden met de GGZ instellingen en de weekendtref, push en pull en uitvoering activiteiten binnen de WeP setting.

Er zijn samenwerkingscontacten met de Weekend Tref ten behoeve van de doelgroep en hun sociaal steunsysteem. Verder is samengewerkt met Beweging 3.0. Eleos, Boogh, Paraplu, Philadelphia, Het Inloophuis, kerken in de wijk en het Sinai centrum.

Er is een duidelijke herkenbare projectleiding vanuit een centraal punt actief. Dit zorgt voor overzicht ten aanzien van de toeleiding van cliënten en het aanbod van activiteiten.

Uit het onderzoek blijkt ook dat verschillende deelnemers binnen Wijk en Psychiatrie als vrijwilliger actief geworden zijn. In 2011 ging het in Randenbroek om 2 vrijwilligers, in Schothorst om 6 vrijwilligers, in Kruiskamp om 6 vrijwilligers en in het Vermeer- Berg en Leusderkwartier om 3 vrijwilligers. SWA biedt de gelegenheid om zo laagdrempelig mogelijk mensen mee te laten draaien met activiteiten en hier een actieve bijdrage in te leveren. Deelnemers kunnen zo ervaring opdoen in het helpen achter de bar, het ontvangen en verwelkomen van mensen, het koken van eten en het (mede) begeleiden van workshops of trainingen. Daarnaast nemen mensen deel aan de klankbordgroep en aan het ontwerpen en beheren van de website.

3.2 Resultaten focusgroepbijeenkomsten

De focusgroepen werden zowel bezocht door deelnemers die vanaf het eerste uur deelnamen aan WeP, als deelnemers die sinds kortere tijd betrokken zijn bij het project. Toch is het overgrote deel van de deelnemers langere tijd bekend met WeP.

Hoewel we van de mensen die deelnamen aan de focusgroep geen basisgegevens hebben genoteerd, is wel duidelijk geworden dat het gaat om een gemengde groep. Deelnemers hebben uiteenlopende achtergronden, van de rol als verwante tot aan eigen actuele psycho-sociale of psychiatrische problematiek. Een klein aantal van de deelnemers woont in een woonvoorziening als gevolg van langdurende psychische beperking. De meeste deelnemers wonen echter zelfstandig, al dan niet met steun van ambulante woonbegeleiding. Voor een enkele deelnemer, vormde de verhuizing naar deze wijk, aanleiding om het wijkcentrum te bezoeken.

Ook zijn een vijftal nieuwe deelnemers als gevolg van niet aangeboren hersenletsel in hun zoektocht naar nieuwe sociale contacten en nuttige tijdsbesteding op WeP gestuit. Wijk en Psychiatrie biedt hen sinds kort nieuw perspectief, door de verbreding naar deze doelgroep. Een enkele deelnemer reist vanuit een aangrenzend dorp naar Amersfoort, om WeP te bezoeken en vanwege gebrek aan vergelijkbare initiatieven in de eigen woonplaats. Onder de deelnemers zijn acht mensen actief als vrijwilliger specifiek voor de doelgroep of in bredere zin binnen de wijkcentra.

De gesproken deelnemers in de focusgroepen zijn langs verschillende wegen op het spoor van Wijk en Psychiatrie gekomen. Het merendeel is echter verwezen via de hulpverlener/begeleider of geattendeerd op de activiteiten van WeP door een huis- of lotgenoot. En groot deel van de respondenten is al sinds de start of minimaal 4 jaren bekend met WeP.

Voor de meeste deelnemers vormt het ontmoeten van anderen een belangrijk motief voor deelname. Wijk en Psychiatrie vormt een thuishaven en een uitvalsbasis van waaruit men de wereld (weer) tegemoet treedt. Het is wellicht een manier om de leegte en eenzaamheid op te vangen. Daarnaast geven een aantal mensen aan dat zij getrokken zijn door een specifiek type activiteit, en juist de combinatie van 'samenkomen rondom die bezigheid' hen goed doet. De focus ligt dan niet alleen op het uitwisselen van hun verhaal, maar juist ook om (samen) iets te ondernemen.

De meeste mensen doen (nieuwe) contacten op, tijdens de activiteiten en samenkomsten van WeP. Dit helpt hen om niet (verder) in een sociaal isolement te verkeren, zoals blijkt uit de volgende passages.

'Ik wil graag meedoen, omdat ik moeilijk alleen kan zijn. Op de dagen dat ik hier ben, voel ik me minder eenzaam. Ik kom op alle locaties waar WeP loopt, dus in alle vier de wijkcentra. 's Weekends zit ik vaak op Zon en Schild, ik mag daar gebruik maken van de bed op recept-regeling.'

'Toen mijn zoon overleed, kwamen er ruim 90 mensen op de begrafenis. Dit was als een warme deken en het helpt me tot op de dag van vandaag om het verlies te verwerken.'

'Ik bezoek de activiteiten van WeP sinds september 2010, omdat ik uit mijn eenzaamheid wil komen. Ik zie dit als een uitje voor mezelf en probeer er daarom zo vaak mogelijk bij te zijn.'

Een aantal mensen geeft aan, dat zij meedoen, omwille van meer rechtvaardigheid en idealisme. Zij zien een missie in het assisteren bij de activiteiten. Zij fungeren als ambassadeur, zijn op zoek naar samenspraak in het opzetten van nieuw aanbod en zien het welzijnswerk als een partner hierin.

De meeste van hen heeft ook persoonlijke ervaringen in/met de GGz.

'Ik ben er van overtuigd dat er met mensen mét een beperking gepraat moet worden in plaats van over de hoofden'.

'Ik ben actief als vrijwilliger bij WeP en ik heb zelf ook het nodige meegemaakt. Middels dansexpressie heb ik mijn zelfvertrouwen teruggekregen en dit wil ik graag doorgeven aan anderen'.

'Na een turbulente levensfase, heb ik besloten dat ik meer met mijn ervaringsdeskundigheid wil doen. Ik stuitte op WeP en werd actief als vrijwilliger. Zo wil ik kenbaar maken dat je niet meteen "gek" bent als je aan WeP-activiteiten meedoet en daarmee dus het stigma doorbreken.'

Opvallend is dat Wijk en Psychiatrie enerzijds bijdraagt aan een (zinvolle) dagbesteding en anderzijds het hoofd biedt tegen eenzaamheid en stigma. Voor een aantal fungeert WeP als een veilige thuishaven en ontmoetingsplek, als ook een vangnet om op terug te kunnen vallen in moeilijke tijden. Andere genoemde betekenisgeving die Wijk en Psychiatrie deelnemers biedt zijn:

- van elkaar kunnen leren;
- gezelligheid;
- zingeving.

Met name het van betekenis kunnen zijn voor anderen, vormt ook een niet te onderschatten drive. Bijna de helft van de gesproken deelnemers helpt of verzorgt een naaste. Ook bij Wijk en Psychiatrie is deze onderlinge betrokkenheid en steun duidelijk zichtbaar. Deelnemers houden elkaar op de been, geven een steuntje in de rug of een luisterend oor.

Wat opvalt is dat veel van de deelnemers voorafgaand aan hun deelname aan WeP geen expliciete *verwachtingen* hadden ten aanzien van Wijk en Psychiatrie. Een aantal wist ook niet dat het project bestond toen zij het wijkcentrum binnenliepen. Maar ook de mensen die wel over het project gehoord hadden en gericht er op afstapte, geven aan geen (heldere) verwachtingen te hebben en positief verrast werden door de samenkomsten. Gaandeweg ontwikkelen zich wel verwachtingen en geven verscheidene deelnemers aan dat zij gehoopt hadden meer dagbestedingsmogelijkheden te vinden bij WeP. Voor andere deelnemers voorziet WeP hier wel in, deze behoefte lijkt dan ook zeer individueel bepaald.

'Toen ik hier kwam, had ik eigenlijk geen verwachtingen van WeP. Ik ging gewoon eerst kijken. Toen zag ik dat mensen naast het sporten ook pret hebben en tussendoor van alles uitwisselen. Dat greep mij, die gezelligheid.'

'Ik kijk uit naar de wekelijkse activiteiten en leef er echt naar toe. Dan denk ik 'yes, ik mag weer'. Het is gewoon fijn om mensen om me heen te hebben, het maakt eigenlijk niet uit wie dat zijn.'

Deze opvatting zien we bij meer deelnemers terug, voor wie het voornaamste is, om onder de mensen te zijn. Het maakt dan niet uit wie dat precies zijn, zolang een bepaalde onbevooroordeeldheid geborgd is. Het temidden van anderen zijn, vervult een zekere behoefte.

Uit de focusgroepbijeenkomsten blijkt dat deelnemers vooral op de gebieden sociale contacten en zinvolle dagbesteding onvervulde behoeften en wensen hebben en dat WeP daar een positieve bijdrage in levert.

'In het begin was ik wat voorzichtig en aftastend ten aanzien van WeP. Ik merkte al snel dat er wel veel ruimte is om met andere mensen om te gaan. Dit wordt met kleine stapjes opgebouwd. WeP is nu een deel van mijn leven geworden. Ook ontvang ik zo nu dan complimenten en 'oppeppers'. Hierdoor heb ik het gevoel dat ik iets goeds doe als vrijwilliger. Mensen krijgen bij WeP de kans om mee te praten en mee te doen. Iedereen krijgt een beurt om iets te vertellen. Niemand wordt overgeslagen en alle deelnemers worden vanuit een positief mensbeeld benaderd. Er is veel respect voor elkaar'

'Hier voel ik me altijd welkom. Dat komt door kleine dingen, zoals een begroeting als je binnenkomt, een kop koffie die voor je ingeschonken wordt, het gevoel dat je erbij hoort en ook de persoonlijke aandacht.'

Daarnaast zijn er enkele kritische geluiden te horen. De activiteiten van WeP kennen een fragiele status, doordat zij veelal worden getrokken door vrijwilligers en stagiaires. Als die wegvallen, valt ook de continuïteit van de activiteit weg.

Een andere kritische noot, is de beperkte mate waarin activiteiten worden geboden. Met name deelnemers die deze activiteiten in het kader van 'dagbesteding' bezoeken, geven aan dat er een tekort is. Soms vallen activiteiten ook weg, wanneer er te weinig animo voor is. Ook in de zomer zou nog een groter arsenaal aan ontmoetingen en activiteiten rondom WeP mogen worden georganiseerd. Juist in de vakantieperiodes hebben deelnemers behoefte aan een laagdrempelige ontmoetingsmogelijkheid.

Het gesprek over verwachtingen gaat bijna vloeiend over in de daadwerkelijke ervaren baat en impact op het leven van deelnemers. Wijk en Psychiatrie levert veelal ontspanning, sociale contacten op, maar ook de mogelijkheid om wat voor een ander te betekenen en daarmee dus zingeving.

'Ik heb hele positieve dingen ontvangen van anderen, zoals hun vrolijkheid. Ook voel ik me begrepen door de mensen hier'.

'Ik leer ook van elkaars creativiteit, op de creatieve avond. Terwijl je met leuke dingen bezig bent, kom je met elkaar in contact en dat brengt ontspanning. Mijn leven is door WeP positief veranderd. Ik ben namelijk zelf geen held om ergens op af te stappen of heen te gaan, maar sinds ik bij WeP ben, onderneem ik wel meer, zoals naar de sportschool gaan. Doordat er bij WeP steeds dezelfde mensen zijn geeft , heb ik hier een veilige basis.'

'Ik heb sterke behoefte aan structuur en die vind ik vooral bij de studiegroep van WeP. Tegelijkertijd doe ik hier ook een aantal sociale contacten op. Ook zijn de gesprekken met de begeleiding erg prettig. WeP geeft mij vooral leuke momenten om aan terug te denken als ik alleen ben. Als ik de hele dag alleen thuis zou zitten, zak ik een beetje weg.'

'Mijn vertrouwen in mensen heeft in het verleden een flinke deuk opgelopen, waardoor ik een tijdlang de kat uit de boom heb gekeken bij WeP. Maar er kwamen al snel mensen op eigen initiatief naar mij toe en het is mij gelukt om opnieuw vertrouwen te hebben in anderen. Ik heb met een aantal een band kunnen opbouwen met hen doordat ik steeds vaker en regelmatig activiteiten van WeP bezoek.'

De deelnemers laten zich wisselend uit over het toekomstperspectief van het project. Over de behoefte aan Wijk en Psychiatrie is geen twijfel, die behoefte blijft en initiatieven als deze blijven nodig. Deelnemers spreken unaniem hoop uit dat het project daadwerkelijk blijft bestaan en wellicht zelfs uitbreidt. Desondanks zijn er twijfels over de bestaanszekerheid, mede door de geluiden van bezuinigingen op het welzijnswerk en plannen van de gemeente en het kabinet.

'Zolang het gebouw er is, blijft WeP ook nog wel'.

'Er is wel de back-up van een organisatie nodig om een project als WeP te onderhouden, mensen kunnen dat niet alleen. Als je een project als WeP stopzet, dan swing je mensen terug in hun eenzaamheid'.

'Ik hoop en wens dat de gemeente Amersfoort de kwetsbare groepen in de samenleving ontziet bij de bezuinigingen.'

Verbetermogelijkheden liggen vooral op het vlak van continuering en borging van de geboden activiteiten. Daarnaast hebben een aantal deelnemers behoefte aan een uitgebreider activiteitenaanbod van WeP en dienen de activiteiten –wanneer er kosten mee gemoeid zijn- zo toegankelijk mogelijk moeten blijven, ook voor financieel weinig draagkrachtige mensen.

‘Ik heb het idee dat de bezoekers van WeP steeds meer zelf het initiatief dragen, maar in hoeverre wij dat stand houden, is maar de vraag.’

‘Het is belangrijk dat er meer vrijwilligers worden geworven bij de activiteiten van WeP. Hier zou echt nog meer in geïnvesteerd mogen worden. Vorig jaar is het niet gelukt om meer mensen te werven voor bepaalde activiteiten en volgens mij lag dit aan de tijdstippen waarop deze aangeboden werden (met name in de ochtend).’

‘Veel mensen hier hebben een WAO- of bijstandsuitkering en dan is het naast het verdrijven van de eenzaamheid, ook belangrijk dat het betaalbaar is en blijft. Zoals nu is gebeurd met de Biodanza lessen. Die zijn in overleg met de welzijnswerker verlaagd in prijs en nu komen er ook meer deelnemers op af. Voor zo’n spotprijs kun je geen lessen volgen in een dans/sportcentrum’.

‘Met name in de vakantieweken valt er een groot gat, omdat dan nauwelijks activiteiten georganiseerd werden. Ik zou daar graag verandering in willen zien. Met de komst van WeP in een vijfde wijk (Soesterkwartier), zullen waarschijnlijk ook meer mogelijkheden ontstaan om gedurende de zomer een uitvalsbasis beschikbaar te stellen.’

‘WeP heeft groeicapaciteit en er zou een gevarieerder aanbod mogen komen, zo ook voor mensen met Niet-Aangeboren hersenletsel.’

Verder zou voor een aantal deelnemers, de naam mogen worden aangepast. Wijk en Psychiatrie heeft voor hen een stigmatiserende bijklank.

‘Het is belangrijk dat het stempeltje er af gaat. Zou het niet eigenlijk Wijk en Psychologie genoemd moeten worden? Misschien kan het niet anders, omdat het welzijnswerk dan subsidiegelden misloopt, maar toch zou het laagdrempeliger kunnen zijn voor de mensen om binnen te komen. Je hoeft toch ook geen indicatie te hebben om mee te doen aan WeP? Ik weet het ook niet hoor, ik ben niet bekend met die geldstromen en voorwaarden. Maar ik weet wel dat Wijk en Psychiatrie een negatieve connotatie heeft’.

‘Ik vind het belangrijk om niet alleen mensen uit de GGZ kennis te laten maken met WeP, maar iedereen die behoefte heeft om andere mensen te ontmoeten en leuke dingen samen te ondernemen. Dat kunnen net zo goed mensen zijn die verder nergens last van hebben. Op die manier ontstaat meer verdraagzaamheid en kunnen deelnemers met elkaar praten zonder vreemd aangekeken te worden.’

‘Door bijvoorbeeld een expositie in het wijkcentrum, kunnen wijkbewoners op een ongedwongen wijze in aanraking komen met de WeP-doelgroep. Zouden de ruimtes in de verschillende wijkcentra op die wijze niet benut kunnen worden?’

3.3 Resultaten vragenlijst PAS

Van de deelnemers die zijn gesproken in het kader van de vragenlijst Participatie, Autonomie en Ondersteuning, is uiteraard wel bekend om wie het precies gaat. Het betrof hier 24 vrouwen en 10 mannen. Het merendeel bevindt zich in de leeftijdscategorie van 51 - 60 jaar, namelijk 17 van de geïnterviewden. Daarnaast bevinden 9 geïnterviewden zich tussen de 41 en 50 jaar, 6 tussen de 31 en 40 jaar en 2 tussen de 61 en 70 jaar.

Onder de respondenten van de vragenlijst, blijken 3 van hen betaald werk te hebben. De overige 31 hebben geen betaald werk, maar doen vaak wel vrijwilligerswerk en bezoeken met regelmaat activiteiten van WeP. De gesproken mensen wonen in verschillende wijken in Amersfoort, zo zijn 19 van hen woonachtig in de wijk Schothorst, 10 in Kruiskamp, 3 in Randenbroek-Schuilenburg en 2 in het Vermeer- Berg en Leusderkwartier.

Een aanzienlijk aantal deelnemers is ook actief in hun buurt. Zo geven 15 geïnterviewden iets betekenisvol in hun buurt te doen, dit kan uiteenlopen van informele steunende contacten met een buurvrouw, tot een zeer actief buurtambassadeurschap.

Zo geeft bijna de helft van de geïnterviewden aan dat zij in hun vrije tijd, burens, kennissen of familieleden helpen of verzorgen.

Onder de geïnterviewde mensen ervaren ruim 15 mensen geen leegte (meer) om zich heen, tegenover 8 mensen die wel een leegte ervaren.

Ondanks dat een aantal deelnemers een leegte om zich heen ervaart, heeft een opvallend groot aantal deelnemers van Wijk en Psychiatrie (26) het gevoel er (weer) bij te horen in de samenleving.

Uit een interview met één van de deelnemers halen we het volgende praktijkvoorbeeld:

In 2007 wordt Eva door haar begeleider gewezen op het maatjesproject en komt langs deze weg ook WeP op het spoor. Zij besluit zich aan te melden bij de vrijwilligerscentrale in haar zoektocht naar een maatje. Dit resulteert vrij snel in een koppeling tussen Anja en Eva, beiden toevallig ook woonachtig in de wijk Schothorst. Anja heeft zich via WeP opgegeven als vrijwilliger bij het maatjesproject voor mensen met een psychiatrische handicap. In haar werk als verpleegkundige op een opnameafdeling van een grote GGz instelling, bemerkte ze dat ze niet volledig haar ‘ei’ kwijt kan. Met name het persoonlijke contact met cliënten krijgt maar summier vorm. ‘Collega’s zeggen dat je dat moet scheiden. Maar ik zie mensen eenzaam en ongelukkig en wil graag iets extra’s bieden. Omdat persoonlijk contact in een klinische context vaak niet echt geoorloofd en geaccepteerd is, besloot ik op zoek te gaan naar een vrijwilligersfunctie waarin ik die betrokkenheid en voldoening wel kan vinden’.

Een tijd lang werkte Anja bij het Inloophuis in de wijk Schothorst, maar het leek haar ook leuk om één op één activiteiten te ondernemen, zoals wandelen, samen naar de bios, kleding kopen. Wanneer de twee geïntroduceerd worden aan elkaar, is er meteen sprake van 'een klik'.

Eva over Anja: 'Anja is een vrolijk en druk mens, soms ietwat chaotisch. Dan is ze weer eens haar sleutelbos kwijt. Ik vind het wel altijd leuk en fijn als ze langskomt. Dat geeft me afleiding en ik voel me dan niet meer zo alleen. Bovendien kan Anja ook heel rustig zijn. Ik geef zelf aan hoe lang ze kan blijven. Soms kijken we een film samen en laatst gingen we naar het tuincentrum om plantjes te halen.'

Anja over Eva: 'Eva is een lief en attent persoon. Ze is soms heel precies en geordend in haar hoofd. Ik vind het fijn dat we beide zo van dit contact kunnen genieten'.

Het maatjesschap kan als iets kleins worden beschouwd, maar voor Eva is het van ongekende waarde. Als Anja eens een keer moet afzeggen, bijvoorbeeld omdat ze een dubbele afspraak in haar agenda heeft ingepland, dan is het voor Eva echt een gemis.

Eva komt sinds het contact met Anja wel vaker buiten, ook zelfstandig. Ze bezoekt ook activiteiten van het WeP, zonder de aanwezigheid van Anja. Beiden zijn het er wel over eens dat Eva dit nog meer zou kunnen uitbreiden zodat ze een wat steviger (sociaal) netwerk om haar heen krijgt.

Anja heeft onlangs de training netwerkcoach gevolgd om naast haar rol als maatje, ook de netwerkcoach van Eva te kunnen worden. Binnenkort zijn beiden van plan om elkaar te introduceren binnen het eigen netwerk. Mogelijk biedt dat weer nieuwe openingen om contacten op te doen. Het maatjescontact is inmiddels uitgegroeid tot een duurzame vriendschap.

3.4 Resultaten interviews onder professionals

Het project wordt uitgevoerd door een projectleider en vijf sociaal werkers, in ieder wijkcentrum één. Allen zijn in het kader van onderzoek geïnterviewd over hun ervaringen vanaf de start. Hieronder volgen de belangrijkste bevindingen.

Veranderen van beeldvorming leidt tot integratie

Activiteiten die gericht zijn op beïnvloeding van beeldvorming leiden tot integratie. Dit werkt ook andersom: mensen bij elkaar brengen in activiteiten leidt tot andere beeldvorming. Dit zijn allemaal aspecten van kwartiermaken.

'Ik vind altijd dat er rondom psychiatrie een bepaalde beeldvorming hangt en daarom vond ik het ook zo belangrijk dat die muziekgroep optrad tijdens het kerstfeest. Overal muziek, een erg leuke groep mensen. Als eigentijdse professional focus je veel meer op het talent van mensen. Dus je probeert dat, we hadden ook nog een workshop met jongeren. Dat was rond 11 mei. Die jongeren hadden meteen zoiets van 'oh, is dit psychiatrie?'. Ze raakten enthousiast en zeiden 'wat een leuke mensen zijn dit!' Dus we proberen ook die groepen jongeren van het Meridiaan college, mee te laten doen met een workshop Dichten en dat sloeg erg goed aan. Dat vond ik een heel waardevol beginnend succes. Omdat mensen toch een bepaalde kijk hebben op psychiatrie (2008).'

'Ik ben enthousiast over het project Wijk en Psychiatrie omdat het kansen schept. De coördinator kan wellicht bewoners verwijzen naar mij en vice versa (o.a. voor de wandelclub die dreigt in te krimpen). Ik wijs cliënten ook op dit initiatief en verwacht dat zij hiermee sneller in contact geraken met mensen met een niet-psychiatrische achtergrond (2007).'

'Over het algemeen zie je dat het wat meer geaccepteerd wordt. Vooral de chronische patiëntenpopulatie zat voorheen in het ziekenhuis en vanaf de jaren '80 in sociowoningen in de wijk. Het hek ging weg, de heg werd lager en de samenleving is wat meer gewend aan de GGz. In sommige wijken stuiten we nog steeds op veel weerstand, zoals in het Bergkwartier. Daar wordt het liever van een leeuwenpandje afgehouden. Maar in een wijk als Schothorst loopt de integratie en participatie wat vlotter verlopen. Het hele ambulante werk is ook toegenomen, dus men weet ook niet of de buurman of vrouw in behandeling is- in die zin is het stigma er af. Het hele chronische is er af, de dorpsgekken sterven ook uit. Deels ook door goede medicatie. Vroeger had je haldol, en iedereen die dat kreeg was herkenbaar aan de 'loopjes' en verstoorde motoriek. Dat is passé en heeft positief bijgedragen aan stigmavermindering (2008).'

'Kwartiermaken betreft beeldvorming en het gastvrij opstellen. In Randenbroek zijn eerste aanzetten daartoe gedaan. In de nazomer is een mobiel terras opgericht, dat was feitelijk een ouderwets karretje met tafeltjes en stoeltjes. Daarmee hebben deelnemers met andere wijkbewoners in de publieke ruimte gedeeld hoe het is om te kampen met psychische problematiek. De stagiaire wist waar en in welke flat meer mensen met psychiatrische achtergrond wonen.'

Relatief kort na het project wordt reeds een toenemende gastvrije en ontvankelijke houding onder buurtbewonersesignaleerd. Zo wordt bijvoorbeeld tijdens een uitnodigingsronde voor de Dag van de Dialoog rondom de straten van één van sociowoningen van GGz-centraal in november 2008, een overwegend positieve houding aangetroffen onder buurtbewoners. De mate waarin mensen worden opgenomen, lijkt toegenomen.

Mogelijk is dit te wijten aan bijgestelde beeldvorming, deels onder invloed van impulsen vanuit projecten als Wijk en Psychiatrie, Schakels in de Buurt en aandachtsbeleid vanuit de lokale welzijnsorganisatie.

In Randenbroek lag bij de start al een netwerk voor de zorg rondom geïsoleerde ouderen. Er is aangesloten bij dit netwerk en deze focus. Een ervaren manco voor de projectleider was echter de geringe gelegenheid om daadwerkelijk fysiek in de wijk aanwezig te zijn.

Presentietijd is noodzakelijk

Een belangrijke voorwaarde blijkt dat er voldoende tijd moet zijn om fysiek aanwezig te zijn.

‘Grootste punt is dat ik als eerst ervaren heb betreft presentie: ik was minder aanwezig in de wijk Randenbroek terwijl de voorwaarde voor presentieachtig werken is aanwezig zijn. Ik mis dan veel informatie en ik focus me veelal op het draaien op van de activiteiten. Maar om linken te kunnen leggen, zou je veel meer present moeten zijn. De beheerder van het wijkcentrum en de volwassenwerker deden ook echt hun best maar zij kampten toen ook met een beperkt uren, overigens hebben zij nu wel iets meer ruimte. Zij hebben allebei wel heel veel naar mij doorverwezen en gemaïld, maar mijn aanwezigheid ontbrak.’

Door het gebrek aan tijd, loopt ook het verbinden en binden van bewoners buiten het wijkcentrum moei- en langzaam in deze wijk.

‘Mensen participeren binnen de activiteiten en het wijkcentrum. Veel verder gaat het hier niet. Deze groep is wel enthousiast, maar meer komt er nu niet uit. Mogelijk zit het ‘m in het feit dat er minder gedaan kon worden aan binden en verbinden, bijvoorbeeld meegaan naar rommelmarkten. Het gaat om die kleine initiatieven. Tijd is een cruciale factor en daarmee soms een sterke belemmering. Presentie en zorg is een leidend principe. Het draait om liefdevol met mensen omgaan.’

Wijkcentra als ontmoetingsplekken

In Kruiskamp was bij de start van Wijk en Psychiatrie al een behoorlijk aantal netwerken actief, waardoor er voldoende ingangen bij zowel zorg als welzijnspartijen gevonden werden. Al gauw bleek het toenmalige wijkcentrum De Roef te verhuizen naar een nieuwe locatie. Zodoende werd op de oude locatie een eerste aftrap en verkennende bijeenkomst gehouden en volgde de daadwerkelijke start van het project enkele maanden later. Deze sloeg direct goed aan. Het vinden van een gezond evenwicht tussen het ontwikkelen en opzetten van activiteiten en ontmoetingsmogelijkheden enerzijds en het stimuleren om los van de ‘vertrouwde groep’ op pad te gaan is geen sinecure. Zo werden rond de zomer van 2009 gedurende vier weken geen WeP activiteiten begeleid.

Anne Tuk in het Amersfoorts Dagblad/Amersfoortse courant:

'We zijn met de vakantie een maand dicht geweest. Achteraf bleek dat er cliënten zijn die een maand lang niemand aan de telefoon hebben gehad. Sociale contacten zijn voor deze mensen ook heel belangrijk, de kleine, persoonlijke dingen. Gewoon iemand die eens aan ze vraagt hoe het met ze gaat.'

Empowerment

Het aansluiten bij en versterken van de eigen mogelijkheden van mensen uit de doelgroep vraagt van professionals een andere houding, een gevoeligheid voor wat mensen in hun mars hebben en een open houding ten aanzien van eigen initiatieven.

Over empowerment gesproken: er meldde zich een jonge dame die langere tijd Salsa-lessen op de dagactiviteitencentrum de Boeier volgde.

Zij bood aan, beginnerslessen in het Klokhuis te willen geven. Het leek me in eerste instantie niet zo passen bij de doelgroep, al die snelle pasjes en danstechniek, maar natuurlijk vond ik het erg leuk dat ze dit voorstelde. Toen besloten we een workshop 'kennismaken met Salsa' ervan te maken. Heel verrassend allemaal!"

Veranderingen in het welzijnswerk

Wijk en Psychiatrie heeft niet alleen bijgedragen aan een betere participatie binnen de buurt, maar ook aan de betekenis van het welzijnswerk voor een doelgroep die voorheen niet zo in beeld was. Het toegankelijker maken van welzijnsactiviteiten vereist inspanningen van professionals en beheerders in de wijkcentra. In 2006 zijn professionals in de wijkcentra bevraagd nadat zij een informatie- en trainingsdag bijwoonden in het kader van het project. Beide interventies waren bedoeld bij te dragen aan een uitgebreidere toerusting om te werken met deze specifieke doelgroep.

In de trainingen wordt aandacht besteed aan gastvrijheid, maar ook aan meest voorkomende ziektebeelden en agressiehantering. Er wordt hierbij gebruik gemaakt van de inzet van een trainingsacteur. Deze interventies worden door iedereen gewaardeerd.

Het eerste contactmoment blijkt doorgaans cruciaal vanuit het oogpunt van de doelgroep. Wanneer een eerste ontvangst als hartelijk en uitnodigend wordt ervaren, is het ijs gebroken. Deze belangrijke taak rust vooral op de schouders van de beheerders, omdat zij in uren het meest aanwezig zijn in het wijkcentrum. Er is een inhaalslag gemaakt om collega's in de verschillende wijkcentra te informeren en coachen in beeldvorming en attitude richting deze doelgroep. Zij heten nu nieuwe deelnemers welkom, informeren hen over activiteiten en stimuleren ze om mee te doen.

'Ik merk, sinds het hier leuker is geworden, komt onze doelgroep makkelijker binnenlopen. Ook bij het beheer, ik vind dat het beheer het heel goed doet op het moment. Dat is zo'n wereld van verschil met jaren geleden.'

'Mensen doen een beroep op je, telefonisch, face to face. Ik merk dat het heel belangrijk is om de ruimte te geven zodat ze er kunnen zijn en met hun vragen mogen komen. Met hun problemen komen ze vooral. En dan is het belangrijk dat je er iets mee doet. Bijvoorbeeld, net had ik een gesprek met een van de deelnemers, die altijd op vrijdagmiddag komt en zij zit nu thuis alleen. Ze zegt 'help, ik word gek, ik zit met een voet waar ik niet op mag lopen'. Het weekend zit ze bij Zon en Schild, en ze woont wel alleen maar ze wil heel graag in een groep wonen, maar gezien haar achtergrond gaat dat ook niet. Nu zit ze aan huis sinds vrijdag, dus het is belangrijk dat mijn collega's dat ook weten. Dus ik geef dat door middels een mailtje van 'weten jullie wel dat Eve-Marie thuis zit?'. Een telefoontje zou wel heel fijn zijn, dat is dus het individuele, neemt veel tijd in beslag. Daar moet je tijd voor vrijmaken, soms is het niet makkelijk, dan heb je andere verplichtingen.'

'Het is mooi dat de acceptatie vanuit collega's steeds meer is. Dat vind ik wel belangrijk. Als ik er niet ben, worden ook dingen doorgegeven. Bijvoorbeeld die vrouw in de rolstoel, mijn collega meldde dat ze haar ook gesproken had, de dag ervoor. Dat vind ik wel fijn, dat 't redelijk gedragen wordt. Niet alleen door mij maar ook door de collega's.'

De beheerders en sociaal werkers voelen zich na twee jaar werken met de doelgroep in enige mate vertrouwd en toegerust met enige kennis en kunde. Zij geven aan dat de ervaring in het werk en ook de ondersteuning van de projectleider die men altijd kan consulteren bijdragen aan een positief verloop.

Tijdens de activiteiten is het werken met empowerment belangrijk. De welzijnsprofessionals gaan uit van de potentie, capaciteiten en kwaliteiten van de deelnemers. Activiteiten dragen ook bij aan de zelfredzaamheid van de deelnemers, wanneer zij ingaan op behoeften van de deelnemer, gezellig, laagdrempelig, in dialoog plaatsvinden en gevarieerd zijn. Deze elementen worden tevens gebruikt om de moeilijk bereikbare deelnemers te activeren en mobiliseren om deel te nemen aan activiteiten.

Gaandeweg het project blijkt Wijk en Psychiatrie ook een bijdrage te hebben voor deelnemers die geconfronteerd worden met veranderende zorgregelingen.

Een nevendoelstelling wordt onbedoeld het meedenken bij en zoeken naar alternatieven voor deelnemers die hun CIZ indicatie dreigen te verliezen.

'Zoals een aantal andere deelnemers, dreigen mensen hun indicatie te verliezen. Zo ook deze vrouw. Zij kon geen aanspraak meer doen op woonbegeleiding thuis. Op een gegeven moment vraag ik haar: Wat betekende die begeleiding thuis?'

Die gaf de ontspanning, zij kon tegen de begeleider aan kletsen. We kwamen tot de conclusie dat we andere manieren moeten vinden, zodat ze weer ontspanning ervaart. Hoe kun je ons daar voor gebruiken, hoe kun je andere dingen vinden?’

De professionals van de GGz organisaties geven aan dat zij zich ambassadeur voor het project in de eigen organisatie voelen. Het blijft ook na 6 jaar nog van belang om collega's te informeren over het project en hen aan te sporen er voor hun cliënten gebruik van te maken. Informatie over de activiteiten in het komende seizoen (brochure) is weer een goede aanleiding om het project in het team onder de aandacht te brengen. Bij veel wisselingen in het team wordt de WeP-projectleider uitgenodigd om over het project te komen vertellen.

Het is opvallend dat alle professionals ver boven het geoormerkte aantal uren voor WeP uitkomen. Ze besteden minimaal het dubbele en geven vooral aan dat het van belang is dat de doelgroep je altijd kan aanspreken .

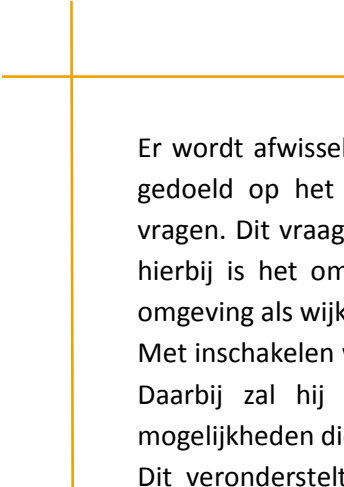
‘Ik heb een inloop waar mensen ook activiteiten doen. Maar doordeweeks zit ik ook in de Roef. Soms neem ik mezelf voor niets te doen voor WeP, maar dan komen er alsnog mensen binnen en dan maak je er ook tijd voor. Het is heel wisselend. Ik kan niet zeggen ik heb 6 of 8 uur per week en dan doe ik niets meer. Zo werkt het absoluut niet.’

Er wordt door de lokale WeP-werkers een aanzienlijk aantal uren besteed aan individuele begeleidingscontacten. De investeringen lopen per locatie uiteen van 40 tot 100 uren individuele contacturen en 190 – 316 uren in het kader van groepsactiviteiten op jaarbasis.

Methodisch handelen

Wat steeds leidend is bij het methodisch werken onder deze professionals, is de zoektocht naar nieuwe ingangen bij mensen, om hen te activeren, empoweren en het steunsysteem om hen heen te vergroten. De koppeling tussen deelnemers uit de doelgroep en andere wijkbewoners komt vaak niet als vanzelfsprekend tot stand. Hierin vervullen de welzijnswerkers een verbindende functie. Zij hebben steeds opnieuw aandacht voor het stimuleren van onderlinge contacten en bieden van een platform voor een divers samengesteld gezelschap in het wijkcentrum of op andere plaatsen in de wijk.

‘Ik leef mee, ik reik aan, maar er zit wel een grens aan. Thuis werd gevraagd, ‘kan je het wel loslaten?’’. Ik kan het heel makkelijk loslaten, of makkelijk- de ene keer gaat dat beter dan de andere. Maar niet dat ik er de hele nacht wakker van lig. Ik kan het wel loslaten. Eén van de deelnemers zei tegen mij, ‘tjee, wat jammer dat jij niet in de hulpverlening zit! Maar dat zou ik zelf niet willen hoor’.

Er wordt afwisselend omgeschakeld, ingeschakeld en overgeschakeld. Met omschakelen wordt bedoeld op het kunnen switchen tussen verschillende taken die afwisselend om aandacht vragen. Dit vraagt een grote mate van alertheid en zorgvuldigheid. Een belangrijke vaardigheid hierbij is het om kunnen gaan met de veelheid aan informatie die binnen een dynamische omgeving als wijk en stad op de professional afkomt.

Met inschakelen wordt bedoeld op het weten wanneer, hoe en wie hij in kan of moet schakelen. Daarbij zal hij een beroep doen op 'natuurlijke hulpbronnen', dat wil zeggen op de mogelijkheden die familieleden, burens en vrijwilligers bieden.

Dit veronderstelt kennis van wat in de wijk, stad of regio aanwezig is. Dit geldt zowel de natuurlijke hulpbronnen, zoals een vrijwilligerscentrale, als professionele hulpbronnen, zoals deskundigen uit de geestelijke gezondheidszorg. Het betekent ook mensen kennen die toegang hebben tot hulpbronnen, zoals iemand bij de kredietbank, de woningcorporatie of de GGZ.

Inschakelen heeft ook te maken met activering. De intermediaire professional zal niet nalaten mensen te activeren, hun krachten en talenten te gebruiken voor zichzelf en voor anderen. Hij streeft naar maximale sociale inclusie. Ten slotte is de professional in staat over te schakelen van de ene werkwijze naar de andere. Hij heeft verschillende methoden ter beschikking die hij kan inzetten. Als HBOgeneralist dient hij te kunnen putten uit een groot arsenaal aan werkwijzen en strategieën. We kunnen hier onderscheid maken tussen signalerende, faciliterende werkwijzen, interveniërende en organiserende werkwijzen.

4. Conclusie

Terugkijkend naar de aanvankelijke vraagstellingen die ten grondslag liggen aan deze onderzoeksrapportage, worden hier drie relevante vragen beantwoord.

Allereerst de vraag wat Wijk en Psychiatrie oplevert in termen van participatie van de deelnemers? Wijk en Psychiatrie gaat uit van participatie als groundbegrip: iedereen is in staat (in zekere mate) mee te doen in de samenleving en daar een plek te hebben. Dit impliceert ook contacten met andere wijkbewoners en burgers in de samenleving. In hoeverre WeP daar daadwerkelijk aan bijdraagt is moeilijk meetbaar, maar door middel van de interviews is hiervan wel een grondige indruk gevormd.

Wijk en Psychiatrie wordt door de deelnemers positief tot zeer positief gewaardeerd. Het initiatief kenmerkt zich door gastvrijheid, ontmoetingen tussen mensen en het 'van betekenis zijn' voor elkaar. Deelnemers zijn in wisselende rollen en bij verschillende activiteiten te vinden. Hoewel niet bedoeld als dagbesteding, zijn er toch een aantal deelnemers die meerdere of alle wijkcentra bezoeken, zodat de mogelijkheid ontstaat dagelijks deel te nemen aan activiteiten van WeP. Het onder de mensen zijn doet hen goed en lijkt terugval of verdere achteruitgang gunstig te beïnvloeden.

Maatschappelijke participatie impliceert echter deelname aan de samenleving in meerdere 'levensdomeinen', zoals wonen, werk, leren, sociale contacten en dagelijkse bezigheden. Enerzijds bezoeken deelnemers door de activiteiten van WeP openbare plekken, zoals het wijkcentrum en wandelen zij door de wijk, of maken zij een uitje. Anderzijds komen er overwegend bezoekers vanuit de 'doelgroep' af op activiteiten van WeP en blijven zij veelal in een eigen kring bewegen. Deelnemers hebben te kennen gegeven dat primair de uitwisseling van situatiegenoten plaatsvindt en op enkele plekken daadwerkelijk sprake is van integratie met andere buurtbewoners. Wel ontstaan gaandeweg steeds meer mogelijkheden tot vrijwilligerswerk in/rondom het wijkwelzijnswerk voor deze doelgroep. Deze worden ook aangegrepen als kans om participatie en integratie te vergroten.

De tweede vraagstelling richt zich op de basiselementen van Wijk en Psychiatrie; wat zijn de werkzame (succes)factoren in de werkwijze van WeP die bijdragen aan de resultaten?

Werkzame bestanddelen in deze methodiek vormen:

- Een combinatie van uitgangspunten en werkwijzen gebaseerd op rehabilitatie, kwartiermaken, presentie en empowermentgericht werken (2, 3).
- Samenwerking tussen zorg en welzijnsaanbieders in een maatschappelijk steunsysteem op wijkniveau. Het gaat om een netwerk, waar ook vrijwilligersorganisaties en andere maatschappelijke partijen aan deelnemen. (2, 3)
- Signaleren van kwetsbare sociaal geïsoleerde doelgroepen in de wijken.

- Toeleiding van cliënten van zorgorganisaties naar algemene (welzijns)voorzieningen in de wijk. Als zorgverleners hun cliënten aan te moedigen in het participeren en meedoen met activiteiten in de wijk is dit een belangrijke factor. Bovendien kunnen GGz-organisaties sociaal isolement signaleren, en welzijnsprofessionals en vrijwilligers ondersteunen bij de specifieke omgang die deze doelgroep (soms) vraagt. (1, 2, 3)
- Het inzetten van een professional in de wijk die als intermediair, consulent en kwartiermaker kan fungeren.
- Er is een initiatiefgroep geformeerd, waarbinnen alle organisaties participeren. De taken van deze groep zijn: schrijven van een projectplan, accorderen van dit plan door directies van betrokken organisaties, financiering aanvragen voor dit beschreven project en ontwerpen van een plan van aanpak. De initiatiefgroep is later overgegaan in een begeleidingsgroep.
- Aanstellen van een projectleider.
- Implementatieplan, PR-plan en evaluatieplan uitwerken om implementatie goed te laten verlopen.

Het gaat hierbij om de inzet van zowel zorg als welzijnsorganisaties, die de urgentie zien om een groep mensen die zich beweegt aan Een gefaseerde geïntegreerde aanpak bestaat uit: het scannen en verkennen van wijk- en leefomgeving (1), bereiken van de doelgroep en het inventariseren van behoeften (2), het ontwikkelen van activiteiten passend bij deze behoeften; en aansluiting vinden bij bestaande initiatieven (3), mensen ondersteunen aansluiting te vinden en te houden bij activiteiten en participatiemogelijkheden in de wijk (4). Bestaande activiteiten aanpassen om deze toegankelijk te maken voor de doelgroep.

Ten slotte wordt de vraag naar overdraagbaarheid beantwoord. Wat is de mate van overdraagbaarheid van een initiatief als Wijk en Psychiatrie?

Het concept van Wijk en Psychiatrie blijkt overdraagbaar mits aan een aantal randvoorwaarden voldaan wordt, de uitvoerders over een aantal competenties beschikken en deze effectief weten in te zetten.

Wijk en Psychiatrie dient beschouwd te worden als onderdeel van een breder Maatschappelijk Steunsysteem, De opzet en ontwikkeling vereisen het nodige aan voorbereiding en afstemming tussen organisaties. Het is belangrijk dat er een initiatiefnemer is, een organisatie of instelling die het initiatief neemt om iets te doen aan de problemen die (ex)psychiatrische patiënt als bewoners in de stad hebben. In Amersfoort is dit de Stichting Ravelijn geweest. Deze instelling heeft ervaring met het werken met de doelgroep, door het maatjesproject voor mensen met een psychiatrische achtergrond.

Om het project op te starten zijn een aantal acties verricht, deze zijn:

- Alle meewerkende instellingen en organisaties stellen een convenant op. In het convenant staan alle samenwerkingsafspraken.
- Er is een initiatiefgroep geformeerd, waarbinnen alle organisaties participeren. De taken van deze groep zijn: schrijven van een projectplan, accorderen van dit plan door directies van betrokken organisaties, financiering aanvragen voor dit beschreven project en ontwerpen van een plan van aanpak. De initiatiefgroep is later overgegaan in een begeleidingsgroep.
- Aanstellen van een projectleider.
- Implementatieplan, PR-plan en evaluatieplan uitwerken om implementatie goed te laten verlopen.

Het gaat hierbij om de inzet van zowel zorg als welzijnsorganisaties, die de urgentie zien om een groep mensen die zich beweegt aan de rand van de samenleving te bereiken.

Een competente en sterk toegewijde projectleider die ruimte krijgt om zowel binnen als buiten de eigen organisatie samenwerking te zoeken en zich op wijk- en stedelijk niveau te bewegen, vormt een onmisbare factor in de slagingskans. De projectleider is aanjager, coach, aanspreekpunt voor zowel het welzijnswerk, GGz-instellingen, als burgers zelf, heeft de zintuigen wijd open staan en is vraagbaak voor velen. Hij/zij legt verbindingen tussen mensen en organisaties, en is creatief om in te spelen op vragen en nieuwe initiatieven te stimuleren. Voor de projectleidersfunctie is een HBO+ opleidings, werk- en denkniveau vereist. Daarnaast zijn op uitvoerend niveau WeP-werkers in de wijk actief, die het project lokaal gestalte geven.

De hoofdtaken van de WeP-werker kunnen als volgt worden omschreven:

- bereiken van de doelgroep middels persoonlijke contacten;
- ondersteuning bij de integratie van de doelgroep in de wijk en het wijkcentrum;
- koppelen van mensen aan het bestaande aanbod van activiteiten;
- het aanbieden van aangepaste activiteiten aan de deelnemers.

Daarnaast heeft hij/zij kennis en inzicht ten aanzien van de volgende aspecten:

- een bijzonder oog voor (potentieel) kwetsbare burgers.
- kennis hebben van aspecten van werken met mensen met een psychiatrische achtergrond
- kennis van de rehabilitatie- en herstelbenadering, presentie, kwartiermaken en outreachend werken
- in staat zijn tot zelfstandig uitvoeren van de functie (prioriteiten stellen, problemen oplossen, anticiperen op ontwikkelingen)
- inzicht in groepsprocessen

Ook worden de volgende ervaring en vaardigheden aanbevolen:

- in staat zijn tot samenwerken;
- sociaal vaardig; uitstekende communicatieve vaardigheden en gevoel voor verhoudingen;
- in staat verbindingen te leggen op individueel niveau en op collectief niveau;
- begeleidings- en coachingsvaardigheden deelnemers en vrijwilligers;
- analytische vaardigheden;
- flexibele, klantgerichte instelling;
- resultaatgericht, initiatiefrijk, doorzettingsvermogen, creatief.

In het kader van het project 'Schakels in de Buurt', waarbinnen Wijk en Psychiatrie een belangrijke interventie was, is een uitgebreider competentieprofiel uitgewerkt voor het type 'intermediaire' professional à la WeP. Hiervoor verwijzen we naar Wilken & Dankers (2010).

Het dekken van de kosten vormt één van de belangrijkste condities om het voortbestaan van het project te garanderen.

De kosten bestaan voornamelijk uit personele lasten en huisvestingslasten. Daarnaast is er nog een beperkt budget nodig voor organisatie- en activiteitenkosten. De inzet van de leden van de begeleidingsgroep wordt door de betrokken organisaties gefinancierd uit reguliere middelen. Van 2005 tot 2007 is het project financieel mogelijk gemaakt door de gemeente Amersfoort, de Provincie Utrecht, het Oranjefonds en het Zorgkantoor Utrecht. Daarna is steeds één subsidiegever aangeschreven voor het steunen van Wijk en Psychiatrie, namelijk de Gemeente Amersfoort. Sinds 2011 is de projectstatus beëindigd en is WeP structureel onderdeel van het aanbod geworden, gefinancierd door de gemeente vanuit de Wmo. Uit het onderzoek blijkt echter dat professionals meer uren besteden dan feitelijk voor WeP in de begroting staat.

Ten slotte blijkt ook uit de eerste ervaringen met Wijk en Psychiatrie in Veenendaal dat het WeP-concept goed te implementeren is. Inmiddels loopt in Amersfoort een pilot waarin onderzocht wordt hoe het WeP-concept kan werken bij mensen met Niet Aangeboren Hersenletsel. De resultaten hiervan worden eind 2012 verwacht.

5. Literatuur en geraadpleegde bronnen

Deze beschrijving is tot stand gekomen op basis van onderzoek van het Kenniscentrum Sociale Innovatie. De gebruikte literatuurbronnen staan hieronder vermeld.

Brettschneider, E., Veenstra H., Kranendonk S., en Wiel K. van der (2008). *Wijk en Psychiatrie. Onderzoeksrapportage 2005-2007*. Utrecht: Hogeschool Utrecht / Kenniscentrum Sociale Innovatie.

Drost, W. e.a. (2006), *Onderzoeksrapportage naar Wijk en Psychiatrie*. Studentonderzoek Utrecht: Hogeschool Utrecht / Kenniscentrum Sociale Innovatie.

Kranendonk S., Veenstra H., en Wiel K. van der (2007). *Handleiding Voor het opzetten van het Wijk en Psychiatrie project in de wijk*. Utrecht: Kenniscentrum Sociale Innovatie.

Ruiter, M. de & Witte, T. de (2010). *Thuis in de Buurt; over welzijnsactiviteiten voor kwetsbare mensen*. Utrecht: Cliëntenbelang Utrecht.

Stichting Welzijn Amersfoort (2006). *Jaarverslag 2005*. Amersfoort: SWA.

Stichting Welzijn Amersfoort SWA (2008). *Verslag Dag van de dialoog 2008*. Amersfoort: SWA.

Tuk, A., Karbouniaris, S., Wilken J.P. & Van Slagmaat, C. (2012). *Handleiding Wijk en Psychiatrie*. Amersfoort: Stichting Welzijn Amersfoort. Utrecht: Kenniscentrum Sociale Innovatie.

Wilken J.P. & Dankers T. red. (2010). *Schakels in de Buurt, op weg naar nieuwe vormen van zorg en welzijn in de wijk*. Utrecht: Kenniscentrum Sociale Innovatie / Amsterdam: SWP.

Projectdocumenten

Projectplan Wijk en Psychiatrie

Onderzoeksplan

Intakeformulier Wijk en Psychiatrie

Handleiding Wijk en Psychiatrie

Verslag netwerkoeverleg oktober (2008)

Succesfactoren wijk en psychiatrie concept (2010)

Handleiding WeP door studentonderzoekers & studentenrapportage (2006-2007)

Opzet WeP (april 2010), A. Tuk

Factsheet WeP (2006)

Overig

Wilken J.P. & Karbouniaris, S. (2008; 2010). *Vragenlijst Participatie, Autonomie en Steun*. Oorspronkelijk: 2008; 2de versie 2010. Utrecht: Kenniscentrum Sociale Innovatie.

Bijlage 1 Focusgroep topiclijst

voor interviews in de 4 wijken (versie 1.0)

Onderwerpen	Mogelijke vragen
Voorstellen	- Hoe lang ben je al betrokken bij WeP? - Hoe hoorde je over WeP en hoe zette je eerste stap over drempel? - Hoe was het eerste contact in het wijkcentrum (of was je er al bekend)? - Welke activiteiten/bijeenkomsten van WeP bezoek je met enige regelmaat?
Motieven en verwachtingen	- Wat was voor jou de aanleiding om deel te nemen aan WeP? - Wat maakt dat je blijft komen? Wat vind je hier, dat je wellicht voorheen niet had? - Hoe ervaar je de begeleiding bij WeP? - Wat was je verwachting van de activiteiten of het vrijwilligerswerk? Kloppen deze verwachtingen met jouw ervaringen? - Wat waren je verwachtingen ten aanzien van de begeleiding bij WeP en hoe ziet het er in de praktijk uit?
Impact	- In hoeverre heeft deelname aan WeP veranderingen teweeg gebracht in je huidige leven? In hoeverre heb je nieuwe buurtbewoners leren kennen dankzij WeP? Wat delen jullie? - Hoe zagen je dagen er voorheen uit en hoe zijn ze nu? Hoeveel tijd breng je door in het kader van WeP? - Is er iets veranderd t.a.v. eventuele begeleidingsbehoefte? Hoe ziet je steunnetwerk er verder uit? In hoeverre heeft WeP hier iets in betekend?
Overigen (restcategorie)	- Bestaat WeP nog over 5 jaar? - Als je een wens mag doen, wat zou je dan wensen voor/w.b. WeP? - Wat vind je van je leven zoals het er nu uit ziet? - Hoe zelfredzaam ben je? - Wat vind je van de buurt waar je woont? - In hoeverre vind je jezelf deel uit maken van die buurt? - Hoe ziet je woonsituatie er uit? Kom je uit deze buurt?

Planning focusgroepen

Wijk Kruiskamp, de Koppel vrijdag 28 januari 11:00 uur

Wijk: Vermeer-, Berg-, Leusderkwartier vrijdag 28 januari 14:00 uur

Wijk: Schothorst dinsdag 1 februari 13.30 uur

Wijk Randenbroek Schuilenburg dinsdag 1 februari 19:00 uur

Bijlage 2 Vragenlijst Participatie, Autonomie en Support

(versie 1.0, SK/JPW 100725)

Naam project:

Naam onderzoeker(s):

Naam geïnterviewde(n):

Naam en relatie overige aanwezige(n) (bv begeleider, familielid, maatje, vrijwilliger):

Naam wijk/buurt:

Leeftijd:

0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81+

Geslacht:

Man	Vrouw

Woonsituatie:

Zelfstandig wonend	Woonzorgvoorziening/soziowoning/ beschermd wonen	Begeleid wonen	Instelling

Steunsysteem en maximaal 5 belangrijke anderen* (omcirkel wat van toepassing is)

Relatie*	Functie en aard van contact*	Intensiteit contact*
Vriend(in), partner, ouder, buurvrouw, maatje,	Vriendschap/Mantelzorg/Begleiding/Behandeling/....	Dagelijks/wekelijks/maandelijks/halfjaarlijks/ incidenteel
Vriend(in), partner, ouder, buurvrouw, maatje,	Vriendschap/Mantelzorg/Begleiding/Behandeling/....	Dagelijks/wekelijks/maandelijks/halfjaarlijks/ incidenteel
Vriend(in), partner, ouder, buurvrouw, maatje,	Vriendschap/Mantelzorg/Begleiding/Behandeling/....	Dagelijks/wekelijks/maandelijks/halfjaarlijks/ incidenteel
Vriend(in), partner, ouder, buurvrouw, maatje,	Vriendschap/Mantelzorg/Begleiding/Behandeling/....	Dagelijks/wekelijks/maandelijks/halfjaarlijks/ incidenteel
Vriend(in), partner, ouder, buurvrouw, maatje,	Vriendschap/Mantelzorg/Begleiding/Behandeling/....	Dagelijks/wekelijks/maandelijks/halfjaarlijks/ incidenteel

Datum en locatie interview:

Dag	Maand	Jaar	Locatie

Neem iedere uitspraak goed door en beantwoord deze met 'ja', 'nee', 'min of meer'

Maatschappelijke Participatie

**Ja Min of Nee
meer/soms**

A. Mijn buurt

Ik ben tevreden over de buurt waar ik woon

Ik voel binding met de buurt waar ik woon

Ik maak gebruik van voorzieningen (winkels, school, kerk, inloophuis, leesgroep, bibliotheek, café) waar ik woon

Ik ben sterk aangewezen op faciliteiten in de buurt (bijvoorbeeld omdat ik slecht ter been ben of niet graag met het OV reis)

Ik voel me (mede) verantwoordelijk voor mijn buurt

Ik vind het veilig genoeg in mijn buurt

Ik ken mensen in de mijn straat van gezicht

Ik maak wel eens een praatje met mensen in de buurt

Ik ken mensen van naam in mijn buurt

Ik help wel eens iemand in de buurt ergens mee

Iemand uit de buurt helpt mij wel eens ergens mee

Ik heb het gevoel dat ik erbij hoor

Ik zou wel meer mensen willen kennen in mijn buurt

Aanvullende open vragen behorend bij A

1) Sinds wanneer woont u in deze buurt?

2) Wat was uw motief om hier te gaan wonen?

Neem iedere uitspraak goed door en beantwoord deze met 'ja' of 'nee'

Maatschappelijke Participatie

Ja

Nee

Vrije tijdsbesteding

Ik onderneem leuke dingen met een vriend of vriendin of een groepje mensen

Ik zit bij een sport, vereniging of beoefen een hobby voor mijn plezier

Ik vermaak mezelf veelal binnenshuis

Ik ben een echt buitenmens en breng tijd door in de buurt

Ik zou meer activiteiten willen ondernemen in mijn vrije tijd

Maatschappelijke Participatie	Ja	Nee
<i>B. Werk</i>		
Ik heb betaald werk		
Ik ben actief als vrijwilliger (bij een groep of organisatie, zoals school, kerk, sport of hobbyclub)		
Ik zit op school of volg een studie		
Ik doe het huishouden		
Ik zou graag (ander) werk willen hebben		
Ik doe mee aan activiteiten van een maatschappelijke of politieke beweging (kerk, politieke partij, vakbond, buurthuis, belangen- of actiegroep)		
Ik ben actief in de buurt voor een goed doel (vrijwillige inzet)		

Aanvullende open vragen behorend bij B

- 3) Kunt u in onderstaand schema aangeven hoe uw dagen er doordeweeks en in het weekend globaal uitzien?

	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag	Zondag
Ochtend							
Middag							
Avond							

- 4) Indien u (betaald) werkt; kunt u omschrijven waar u werk, wat voor werkzaamheden u doet en hoeveel uur u gemiddeld per week werkt?

Aanwezigheid sociale steun

Voor het dagelijks leven is het belangrijk dat er mensen in uw omgeving zijn op wie u een beroep kunt doen als dat nodig is. Wilt u bij elke uitspraak aangeven in hoeverre dit de laatste tijd op u van toepassing is? Het gaat hierbij uitsluitend om familie, vrienden, kennissen of burens en niet om hulp of ondersteuning vanuit instellingen, zoals professionele hulpverlening.

Steunsysteem	Ja	Min of meer/soms	Nee
--------------	----	------------------	-----

C. Informele contacten

Ik heb iemand met wie ik goed kan praten over persoonlijke problemen

Ik heb mensen om me heen die me willen bijstaan als dat nodig blijkt

Ik ga voor de gezelligheid bij familie, vrienden, maatjes, kennissen of burens langs, of ze komen bij mij langs

Steunsysteem	Ja	Min of meer/soms	Nee
--------------	----	------------------	-----

D. Mantelzorg

Ik help of verzorg naasten die aangewezen zijn op mijn ondersteuning

Ik heb soms zelf hulp nodig van mijn familie of naasten

Subjectieve beleving van de aanwezige sociale contacten

Deze vragen gaan over uw activiteiten en sociale contacten. Wij willen graag inventariseren in hoeverre u zich in de volgende uitspraken kan vinden.

	Ja	Meestal wel	Soms	Meestal niet	Nee
--	----	-------------	------	--------------	-----

Er is altijd wel iemand in mijn omgeving bij wie ik terecht kan met dagelijkse problemen

Ik mis een echt goede vriend of vriendin

Ik ervaar een leegte om me heen

Er zijn genoeg mensen op wie ik in elk geval kan terugvallen

Ik mis gezelligheid om mij heen

Ik vind mijn kennissenkring te beperkt

Ik heb veel mensen op wie ik volledig kan vertrouwen

Er zijn voldoende mensen met wie ik me nauw verbonden voel

Ik mis mensen om me heen

Vaak voel ik me in de steek gelaten

Wanneer ik daar behoefte aan heb, kan ik altijd terecht bij mijn vrienden

Wanneer ik daar behoefte aan heb, kan ik altijd terecht bij lotgenoten

Persoonlijk welbevinden**Ja****Min of
meer/soms****Nee***E. Tevredenheid leefsituatie*

Ik ben tevreden met mijn leven

Mijn leven ziet er prima uit

Ik voel me een gelukkig mens

Over het geheel genomen ben ik tevreden met mezelf

Zelfredzaamheid**Ja****Min of
meer/soms****Nee***F. Zelfredzaamheid, autonomie en assertiviteit*

Ik ben iemand die heel zelfstandig is

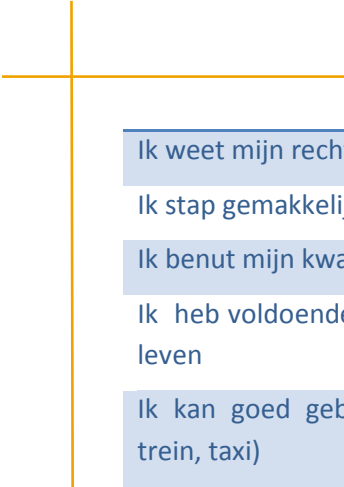
Ik kan goed voor mezelf zorgen

Ik kan mezelf uitstekend redden

Ik kan alles goed aan

Ik heb veel zelfvertrouwen

Ik kan prima voor mezelf opkomen

Ik weet mijn recht te halen

Ik stap gemakkelijk op andere mensen af

Ik benut mijn kwaliteiten in mijn dagelijks leven

Ik heb voldoende financiële middelen om van te leven

Ik kan goed gebruik maken van het OV (bus, trein, taxi)

Ik beheer mijn financiën zelf

Ik verplaats mezelf eenvoudig vanuit thuis naar vrienden, school, werk

Bijlage 3 Verslagen focusgroepen

Uitwerking focusgroep Wijk en Psychiatrie (WeP) 1

Locatie: Wijkcentrum “De Roef”, Amersfoort

Wijk: Kruiskamp

Datum: 28 januari 2011

Aantal respondenten: 7 (leden klankbordgroep WeP)

Onderzoekers: Erica Brettschneider, Simona Karbouniaris, Lonneke Koomen

SWA: Anne Tuk

De gespreksleider krijgt het woord van de voorzitter van de klankbordgroep en opent daarmee het gesprek. Nadat enkele opmerkingen van praktische en huishoudelijke aard zijn gemaakt, nodigt zij de deelnemers één voor één uit om zich voor te stellen en te vertellen hoe ze bij WeP terecht zijn gekomen, wat het voor hen betekent.

Voorstelronde⁴

George heeft twintig jaar geleden een verkeersongeluk gehad, waarna hij vijf weken in een coma is geraakt. Hieraan heeft hij niet aangeboren hersenletsel (NAH) overgehouden. Zijn toenmalige vriendin had ook NAH en is daar helaas aan overleden. George had het idee om activiteiten op te zetten voor mensen met NAH, omdat deze groep vaak tussen wal en schip belandt. Vier jaar geleden hoorde hij van WeP en hij wordt hier gehoord in zijn wens en ideeën. .

Esther is al vanaf het begin, in Schothorst, betrokken bij het project WeP. Dit is al bijna zes jaar geleden. De Trefhorst was het eerste contactpunt met de activiteiten van WeP voor haar. ‘Ik wil graag meedoen, omdat ik moeilijk alleen kan zijn’. . Op de dagen door de week voelt ze zich daardoor minder eenzaam.. ’s Weekends verblijft ze, zo nodig in Zon en Schild (bed op recept). Bij het Klokhuis neemt ze deel aan de creatieve groep. Hier schildert ze wel eens. Verder neemt ze deel aan de vrouwen praatgroep op vrijdag in de Driehoek. Esther komt op alle locaties van WeP.

Sjaak is nu twee jaar betrokken bij WeP. Hij is ook degene die de klankbordgroep heeft opgezet op “De Roef”. Hij is overtuigd van de visie dat er met mensen mét een beperking gepraat moest worden in plaats van óver mensen met een beperking. Hij was zeer actief als vrijwilliger, maar dit werd minder toen hij een fulltime baan kreeg. Sjaak is nu nog vrijwillig projectassistent bij onder meer de gezelschapsgroep in het Soesterkwartier.

Toen Sjaak net in de wijk kwam wonen nam hij contact op met een opbouwwerker, die hem doorverwees naar Anne van WeP. Zodoende werd hij vrijwilliger bij de vrijdagmiddagactiviteit.

⁴ De namen zijn gefingeerd

Pascal komt namens haar zoon, zoals zij dat zelf zegt. Ze zocht liefde die ze niet meer had toen haar zoon overleed. Ze hadden alleen elkaar.

Pascal vertelt dat ze ontzettend veel liefde heeft ontvangen tijdens de begrafenis van haar zoon. Hier waren heel veel mensen voor gekomen, zo'n 90 mensen, terwijl ze dat niet verwacht had. Dit heeft ze ervaren als een warme deken en het helpt haar de dood van haar zoon te verwerken. Ze werd uitgenodigd om naar het wijkcentrum te komen en daar is ze nu vaak voor de gezelligheid. Pascal kwam soms ook naar het Klokhuis, maar moest daar helaas mee stoppen omdat ze het financieel niet breed heeft en steeds vanuit Nijkerk (haar woonplaats) reist met taxivervoer. Daarnaast is Pascal lange tijd vrijwilliger bij de Weekend-Tref⁵ geweest?

Hugo heeft vroeger in het klooster gezeten. Ook heeft hij medicijnen gestudeerd en is dus arts. Hij heeft in de forensische psychiatrie gewerkt en is veel bezig geweest met integratieprogramma's voor jongeren met een beperking. Hierin was hij medisch adviseur. Daarna is hij uit idealisme een winkeltje begonnen waarin hij werken exposeerde van mensen met een handicap. In wijkcentrum het Klokhuis zag Hugo een A-4 hangen over WeP. Hij wilde al een tijdje een project Creatieve Meditatie starten, waarvoor tot nog toe te weinig animo is in de Trefhorst. Zodoende besloot hij aan te sluiten bij de koffietafel van WeP. Hugo komt voor WeP op "De Roef". Daarnaast doet hij mee aan een project op "Trefhorst" en staat hij stand-by in een jeugdproject op het Soesterkwartier. Op drie september 2010 is hij gestart met zijn deelname aan de klankbordgroep van WeP.

Eleonora is sinds 2002 psychiatrisch patiënt. Ze moest leren omgaan met ups en downs in haar leven. In 2008 kreeg zij een inzinking, zoals ze dat zelf noemt, wat een burn-out tot gevolg had. Ze is nu hersteld, maar heeft de laatste tijd weer last van inzinkingen. Donderdagochtend komt ze altijd naar de koffiegroep. Ook komt ze één keer per maand naar "De Driehoek" waar ze ook wel eens gastvrouw is voor de maaltijd. Eleonora is ook actief lid van de klankbordgroep.

Martine doet al twaalf jaar vrijwilligerswerk in het "Klokhuis". In 2007 heeft ze hersenletsel (aneurysma) opgelopen. Daarna deed ze niet veel meer. In januari 2008 mocht zij weer naar huis en is in april begonnen bij het "Klokhuis", waar de opbouwwerker voorstelde om mee te gaan doen met WeP. Ook heeft ze haar eigen spel-o-theek.

⁵ De Weekend-Tref is een ontmoetingsplaats voor (ex)cliënten van de geestelijke gezondheidszorg (GGZ). Dit eenzaamheid preventie project biedt 's weekends in wijkcentrum de Driehoek de gelegenheid om samen iets te drinken, een spelletje te doen of de krant te lezen, maar ook voor een warme maaltijd, of voor activiteiten als een muziekkavond, bingo, lezing of film. Weekend-Tref is opgezet door de Stichting Cliënten Contact Eemland als consumer run project, wat betekent dat mensen uit de doelgroep voor meer dan vijftig procent de vrijwilligers taken op zich nemen. Dat kan als beheerder, als gastheer of -vrouw, als kok in ons eetcafé, maar ook als activiteitenbegeleider of als bestuurslid.. Sinds de oprichting in 2001 is de Weekend-Tref elk weekend, ook in vakantietijd, geopend geweest. Evenzo als het weekend samenviel met een feestdag zoals Sinterklaas, Kerstmis of Nieuwjaarsdag.

Het project wordt ondersteund door een betaalde coördinator voor 16 uur per week. Daarnaast draait het project volledig op vrijwilligers uit de doelgroep of van buiten de doelgroep. Weekend-Tref heeft ruim veertig vrijwilligers.

Ze kreeg via Anne het bericht dat ze mensen zochten voor de klankbordgroep, dus daarom is ze bij “De Roef” terecht gekomen. Ook gaat Martine wel eens eten bij “De Driehoek”. Ze is verhuist van Schuilenburg naar Liendert.

Motieven & verwachtingen

De gespreksleider vraagt hoe een ieder hier terecht is gekomen en welke verwachtingen een rol speelden?

George wil graag even zijn verhaal afmaken over zijn motief voor het contact zoeken met SWA in de persoon van Anne. Hij heeft eigenlijk niet veel met het project WeP, maar hij kan zich wel sterk vinden in de visie, namelijk; het organiseren van activiteiten voor mensen met een beperking in een zo normaal mogelijk kader. Hij heeft het idee dat een handicap en impact daarvan, (of het nu door hersenletsel is ontstaan of psychisch is), heel dichtbij elkaar kan liggen. Deze doelgroepen voelen zich vaak niet begrepen en gehoord in de samenleving. Hij wil steun bieden aan mensen met NAH en begrip kweken voor deze doelgroep door mensen te stimuleren meer activiteiten te ondernemen en niet alleen thuis te zitten.

Datzelfde idee heeft Esther voor wat betreft haar deelname aan de klankbordgroep: het doet goed om iets nuttigs te betekenen en trouw te blijven in contacten. ‘Ze kunnen me niet meer missen, na die zes jaren’. Esther vindt WeP voor zichzelf erg belangrijk. Ze geeft hierbij een voorbeeld. In 2009 is ze op televisie verschenen in het programma “Sporloos”. Anne heeft haar hierbij begeleid. Hierdoor krijgt ze het gevoel dat mensen haar steunen. Esther merkt dat doordat bij veel activiteiten dezelfde soort mensen bij elkaar komen, je samen dingen kunt delen. Het zijn mensen die hetzelfde meegemaakt hebben of snappen hoe je je voelt. Ze is erg positief over de activiteiten waar ze naartoe gaat en denkt dan ook vaak ‘Yes, ik mag weer’. Ze ziet geen nadelen in van WeP. Ze vindt het gewoon fijn om mensen om zich heen te hebben, het maakt niet uit wie dat zijn. Esther bezoekt zo nu en dan ook het dagactiviteitencentrum (DAC) “De Boeier”, maar dit centrum is niet rolstoelvriendelijk gebleken.

Ook zit Esther bij de Landelijke Federatie Belangenbehartiging (LFB) Soms helpt Esther mee met eten koken. In het weekend heeft ze een bed op recept (BOR) op Zon&Schild. Zonder WeP zou zij, naar eigen zeggen, alleen maar binnen zitten, in haar eentje.

Sjaak is actief voor WeP omdat zijn levensovertuiging en zijn geloof er op aansluiten. Hij vindt dat je je naasten lief moet hebben vanuit zijn Christelijke geloof. Hij voelt het als een plicht om voor mensen te zorgen. Ook wil hij begrip en acceptatie voor mensen met een beperking creëren. Hij vindt dat dit begint bij zelfacceptatie. Als mensen zien dat je je goed voelt met een beperking, kunnen andere mensen met een beperking ook zien dat ze zich goed kunnen voelen. Iedereen is goed zoals hij of zij is.. Vaak verzorgt hij het gebed bij de maandelijkse avondmaaltijd en vindt dat hij hiermee een belangrijke bijdrage levert, omdat ook veel bezoekers binding hebben met het geloof.

Hugo heeft contacten in alle wijken waar WeP operationeel is.. In 1997 is hij getrouwd met Rita. Zijn vrouw sprong in 2001 voor de trein. Hij zag dit hele proces als een vorm van voorbereiding om zich uiteindelijk in te gaan zetten in deze tak van sport. Hij zegt dan ook zijn link met de psychiatrie groot is. Hugo doet ook aan stervensbegeleiding en creatieve meditatie. Via zijn eigen ideeën om een DOMO-project op te zetten is hij bij WeP terecht gekomen. Domo staat voor donderdagmorgen, maar ook voor 'eigen huis/domicile', legt hij uit. Hugo vindt dat iedereen mogelijkheden heeft en wil het WeP project ondersteunen. 'Ieder heeft zijn mogelijkheden' en dit potentieel wil hij benutten en naar boven halen bij andere mensen. .

Eleonora gaat doordeweeks ook een aantal dagen naar dag activiteitscentrum (DAC) "De Boeier" in Amersfoort. Ze komt bij WeP om meer mensen te ontmoeten dan de mensen die ze bij het DAC ontmoet. Bij WeP betreft het zowel situatiegenoten als buurtbewoners en dit breder samengestelde gezelschap voorkomt dat ze enkel in één kringetje contacten heeft. . Ze is nu nog wel vaker bij "De Boeier" te vinden, omdat daar meer activiteiten aangeboden worden. Ze gaat naar dit DAC om puur creatief bezig te zijn. Dit lukt haar niet als ze thuis is. Daarnaast bezoekt ze op donderdagochtend de koffieochtend en ook eet ze één keer in de maand mee met de avondmaaltijd van WeP. Met name de sfeer vindt ze prettiger dan op het DAC. Bij WeP gaat het er rustiger aan toe, er is meer ruimte voor elkaar. Er worden ook gesprekken gevoerd die zowel algemeen (bijvoorbeeld over perikelen uit het nieuws of dagelijkse beslommingen) als ook persoonlijker van aard kunnen zijn.

Men laat elkaar uitspreken en geeft elkaar de ruimte om dingen te zeggen.

Na een opmerking van Pascal over persoonlijke aandacht wil ook Eleonora hier iets over kwijt. Ze vertelt dat de begeleiding van WeP soms een knuffel geeft als troost of zeggen dat het leuk is dat je er weer bent. Ook zegt ze over de persoonlijke aandacht dat stagiaires haar wel eens opbPascal of ze weer eens komt na een lange tijd afwezig te zijn geweest. Ze heeft op woensdagavond al zin in donderdagochtend.

Pascal vindt WeP open. Hiermee maakt ook zij een vergelijking met DAC "De Boeier". Er zijn daar veel kantoren die allemaal op de bovenste verdieping zijn. Deze zijn ook afgesloten voor bezoekers, vertelt ze. Ze voelt zich daar niet welkom en heeft het gevoel er niet bij te horen. Bij WeP voelt ze zich altijd welkom. Pascal wil graag liefde voelen en dit voelt zij bij WeP. Dit komt door kleine dingen, zoals een begroeting als je binnenkomt, een kop koffie die voor je ingeschonken wordt, het gevoel dat je erbij hoort en wat persoonlijke aandacht. Ze voelt warmte als ze naar activiteiten van WeP gaat. Sjaak belt haar iedere week op en dat doet haar heel veel goed. Vanochtend heeft ze Anne nog een gedicht gegeven, uit blij van dank.

Sjaak vult haar aan: het gaat om het geven van aandacht en het bieden van een luisterend oor. Een onderlinge sociale betrokkenheid speelt hierin een belangrijke rol: deze is duidelijk aanwezig onder deelnemers. Verder vertelt hij dat het hem helpt om kennis van ziektebeelden te hebben. Dit zet hij in, wanneer hij als vrijwilliger iemand benadert.

Hij vindt het handig om te weten hoe met iemand om te gaan. Bovenal vindt hij het vooral belangrijk om mens te kunnen zijn bij anderen.

Martine vertelt dat er bij WeP begrip is voor haar beperking. Door haar NAH en de coma is zij een ander persoon geworden en moest ze van alles opnieuw leren. 'Ik kwam in een andere wereld terecht'. Ze vroeg zich af wie ze was en hoe ze met haar nieuwe persoonlijkheid om moest gaan. Voor deze levensgebeurtenis was ze een heel actief en ondernemend persoon en ze herkent zichzelf niet meer terug doordat ze soms raar en anders reageert.

Na haar revalidatie kreeg ze geen verder nazorg aangeboden vanuit het ziekenhuis, dus is ze bij WeP terecht gekomen.

De buitenwereld begrijpt haar niet, zegt ze. Ze heeft het gevoel er niet meer bij te horen. Ze ervaart het meedoen aan activiteiten bij WeP als een tweede kans. Hier kan ze wel zichzelf zijn en ook zij ervoer dit als een warme deken.

Esther vertelt dat zij ook de maaltijden van WeP heel belangrijk vindt om mensen uit de wijk te leren kennen. Het is een ontmoetingsplaats voor iedereen. Mocht er iets aan de hand zijn, zoals ze nu zelf aan een rolstoel gebonden is, dan zou ze makkelijker hulp kunnen vragen aan een buurtbewoner. Dit kan alleen als ze haar buurtbewoners wat beter kent. Ze is dan zelf momenteel ook druk bezig om contact te maken met mensen uit de buurt.

Pascal vindt het ontzettend gezellig om samen te eten, maar heeft hier niet zoveel geld voor, ze moet rondkomen van een AOW-uitkering. Maar met de feestdagen is ze wel van de partij. Bij de kerstmaaltijd afgelopen jaar waren er naar schatting van de bezoekers wel zestig tot zeventig man.

Sjaak zegt dat mensen in het eerste contact vaak wat terughoudend zijn. Dit contact maak je gemakkelijker door bijvoorbeeld een maaltijd samen te delen of een gezamenlijke activiteit te doen. Daarmee breekt het ijs, als het ware.

Martine heeft het gevoel dat bij deze maaltijden de mensen je nemen zoals je bent.

Eleonora deelt met ons dat haar vertrouwen in mensen een flinke deuk op heeft gelopen, door een nare gebeurtenis in het verleden. Daardoor heeft ze een tijdlang de kat uit de boom gekeken bij WeP. Maar hier kwamen al snel mensen op eigen initiatief naar haar toe en is het haar toch gelukt om opnieuw vertrouwen te hebben in andere mensen. Het heeft haar geholpen om vaker en regelmatig naar activiteiten van WeP te komen om zo een vertrouwensband op te bouwen.

Hoe zien jullie WeP over vijf jaar?

Esther en Pascal hopen allebei dat WeP er over vijf jaar in elk geval nog is.

George zegt dat er wel een organisatie nodig is om dat te onderhouden en dat de mensen dat niet alleen kunnen. 'Als je een project als WeP stopzet, dan swing je mensen terug in hun eenzaamheid'.

Sjaak en Hugo denken dat WeP over vijf jaar nog wel bestaat. Sjaak vermeldt hierbij dat mensen weer in een sociaal isolement zullen raken als WeP stopt.

Hij vindt dit het sleutelwoord van WeP, in kleine stapjes mensen uit een sociaal isolement proberen te halen en daarbij persoonlijke aandacht te bieden.

Bezuinigingen hangen wel boven het hoofd, binnen de huidige planning van de gemeente en het kabinet. Martine is bang dat WeP weggaat door bezuinigingen. Hier is ze heel erg bang voor. Ze denkt dat de jongere generatie te materialistisch hiermee omgaat en daardoor meer bezig zijn met zichzelf dan een ander.

Sjaak vindt dit wel een realistisch beeld en denkt ook dat de projectactiviteiten van WeP wel "klappen" gaan krijgen. Er zal steeds goed stil moeten worden gestaan bij de noodzaak van het project, vervolgens pas bij de besteding van middelen.

Welke wensen heb je voor WeP?

Sjaak hoopt en wenst dat de gemeente van Amersfoort kwetsbare groepen ontziet bij bezuinigingen.

George en Esther hebben geen wensen voor WeP, ze zijn zeer tevreden met hoe het nu gaat.

George is vooral blij dat de activiteitengroep voor mensen met NAH er komt. Martine is hier ook erg blij mee. Deze groep is ook toegankelijk voor mensen zonder NAH.

Eleonora zegt dat er in de vakantieweken een groot gat valt waarin van WeP geen activiteiten georganiseerd worden. Zij wil dat hier verandering in gaat komen. Met de komst van WeP in een vijfde wijk (Soesterkwartier), zullen ook meer mogelijkheden ontstaan om gedurende de zomer een uitvalsbasis beschikbaar te stellen.

Hugo denkt dat WeP groeicapaciteit heeft en wil toch graag dat zijn eigen activiteit van de creatieve meditatie er komt.

Martine wil graag een grotere variëteit aan activiteiten, ook voor de NAH-doelgroep.

Uitwerking focusgroep Wijk en Psychiatrie (WeP) 2

Locatie: Wijkcentrum “De Driehoek”, Amersfoort

Wijk: Vermeer- Berg- Leusderkwartier

Datum: 28 januari 2011

Aantal respondenten: 16

Onderzoekers: Erica Brettschneider, Simona Karbouniaris, Lonneke Koomen

SWA: Anne Tuk

De gespreksleider opent met de constatering dat er een indrukwekkend grote opkomst is vanmiddag. Zij begint deze gespreksronde met de vraag ‘hoe ben je terecht gekomen bij WeP en wat betekent WeP in jouw leven?’.

Voorstelronde⁶

Meneer A. vertelt dat hij geen voorstander van de psychiatrie is. Hij bezoekt het wijkcentrum voor de gezelligheid en het omgaan met de mensen. Hij woont in de buurt en is nu een half jaar tot een jaar betrokken bij WeP. Hij doet mee aan maaltijden en gezelschapsbijeenkomsten (vrijdagmiddaggroep).

Mirjam is als vrijwilliger betrokken bij WeP sinds november 2009, zij geeft Biodanza. Ook doet ze vrijwilligerswerk bij de Boeier. Ze heeft zelf ook het nodige meegemaakt en middels dansexpressie heeft ze veel zelfvertrouwen teruggekregen, dit wil ze graag doorgeven aan anderen. Ze woont in een andere wijk in Amersfoort en heeft een opleiding gedaan voor Biodanza. Ook kan je hier goed emoties in uiten. Ze zou graag nog meer animo zien voor de Biodanza lessen.

Meneer B. komt zo nu en dan mee met zijn vrouw, die naast hem zit, om mee te praten. Hij komt hier wat tot rust en zit anders toch maar alleen thuis, vult zijn vrouw aan. Meneer zegt dat hij vooral voor de gezelligheid komt.

Nina, de vrouw van de hiervoor genoemde meneer, komt vooral naar het wijkcentrum voor de moedergroep. Dit is een praatgroep voor moeders waarin ook handwerk gedaan wordt. Deze groep zorgt ook voor ontspanning en afleiding. Hun kinderen hebben beide een verstandelijke handicap en hier praat zij met mensen van WeP over. Haar zoon van veertien komt ook wel eens naar het wijkcentrum.

Ze wil hiermee haar zoon (14 jr) laten zien dat niet iedereen hetzelfde is en dat hier ook gezellige mensen zijn die met hen willen praten en dat je samen leuke dingen kan doen. Via de begeleiding van de moedergroep hoorde Nina van WeP en zo kwam ze hier terecht.

^{6 6} De namen zijn opgeschreven zoals deze door de onderzoekers zijn verstaan. Er zijn geen pogingen ondernomen om de precieze NAW-gegevens te achterhalen in verband met privacy van de respondenten.

Tenslotte vertelt ze dat ze ook actief is bij de voetbalvereniging van gehandicaptensport, zo helpt ze daar met schoonmaakwerkzaamheden.

Lydia is al een jaar vrijwilligster in het wijkcentrum. Ze liep daar stage toen ze in haar tweede studiejaar van de opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening (MWD) zat. Ze is gestopt met de opleiding, maar gebleven als vrijwilligster, vooral door de gezelligheid en saamhorigheid.

Bert komt uit Baarn. Hij komt vaak op vrijdagmiddag naar “De Driehoek”. Hij is hier gekomen doordat hij van WeP hoorde via een andere bezoeker die hij kent. Hij komt hier een klein jaar, om andere mensen te ontmoeten. In Baarn is er niets vergelijkbaars waar hij heen kan.

Tanja zag een papiertje hangen over WeP en liep toen naar binnen, waar ze prompt Nadine en Anne tegen het lijf liep. Ook zag ze een aantal bekenden. Ze houdt van lekker eten en gezelligheid met de kerst. Ook vindt ze het leuk om via WeP buurtgenoten te ontmoeten. Ze ziet de bezoekers als broers & zussen, als familie. Het is heel sfeervol hier en ze vindt de initiatieven van WeP overwegend positief. Ten slotte vertelt ze dat ze iets gaat inbrengen bij het bestuur van WeP, namelijk dat de steun van Zon en Schild ook behulpzaam kan zijn.

Tanja wil misschien gaan meedoen aan de herstelgroep op dinsdagmiddag omdat ze graag over haar stemmen wil praten. Ze heeft het idee dat cliënten elkaar soms beter kunnen helpen dan dat een hulpverlener dat kan.

Lianne kwam vroeger nooit in wijkcentra. Ze woonde 10 jaren onafgebroken op het terrein van Zon&Schild. Op een gegeven moment werd voorgesteld om in een socio-woning in de stad te gaan wonen. Ze wist niet wat ze leuk vond om te doen. Via Zon&Schild kwam ze terecht bij een arbeidsdeskundige. Ze ging helpen bij een kinderboerderij en kwam zo via via terecht bij een BBQ van WeP. Ze wil graag meer gebruik gaan maken van de activiteiten van WeP, omdat ze op zichzelf gaat wonen en lastig voor zichzelf kan zorgen. Ze verwacht dat ze meer gebruik gaat maken van WeP. Voorheen kookte ze altijd voor een huisgenoot en vindt het moeilijk om in haar eentje te eten. De verleiding zal dan ontstaan om een kroket uit de muur te trekken en dat wil ze niet.

Ze weet vaak niet precies het onderscheid te maken in welke activiteiten van WeP zijn en welke van SPC⁷. Wat in elk geval erg goed heeft uitgepakt, is deelname aan de Biodanza –lessen. Ze kan dan echt haar stress ‘eruit’ dansen. Ze vindt de muziek leuk en alles wat je doet is goed. Ze vindt het wel wat jammer dat het groepje wat klein is. In het begin moest ze even wennen, door de volksmuziek. Ze denkt soms na een les Biodanza ‘zó, dat heb ik nu goed gedaan!’. Ze wist niet dat ze het in zich had en het geeft haar positiviteit.

Lianne vindt het ook leuk dat de begeleiding gewoon lekker mee lacht met grapjes. Ook geeft het haar een gelukzalig gevoel. Dit geeft haar bescherming. Begeleiders bakenen bepaalde

⁷ Sociaal Psychiatrisch Centrum, zoals een deel van Symfora groep voorheen genoemd werd.

situaties af of komen tussen beide in verhitte gesprekken. Bij begeleiding kun je je ei kwijt, zegt ze.

Pascal komt al bij WeP, sinds het op de Roef gestart is. Dat is een jaar of 2 – 3. Hij hoorde drie jaar geleden van zijn moeder over WeP. Zijn moeder is namelijk een oud studiegenootje van Anne. Zijn moeder zij dat er bij WeP allemaal gezellige dingen te doen waren.

Eén keer in de maand eet hij mee met de avondmaaltijd van WeP. Ook is hij soms bij Dagactiviteiten centrum “De Boeier” te vinden, waar hij gastheer is. Daarnaast is hij al jaren vrijwillig geluidstechnicus bij een radiozender.

Of hij andere dingen is gaan doen, sinds hij deelneemt aan WeP reageert hij niet bevestigend. ‘Ik zat al jaren bij de radiozender, dus ik was al heel actief’.

Meneer C. woont niet in Amersfoort, maar in Benschop en komt hier sinds één jaar. Hij woont begeleid zelfstandig in een woonvoorziening van Philadelphia. Naast het WeP gaat meneer naar een boerderij in Woerden waar hij met andere mensen praat en schildert. Naar WeP komt hij ook vooral om met mensen te praten en lekker te eten. Hij heeft 26 jaar samen gewoond met de mevrouw naast hem, maar zij hebben geen liefdesrelatie (?).

Mevrouw D. is gekomen doordat haar dochter haar dit aanraadde. Haar dochter is een collega van Anne op “De Roef”. Ze vindt het gezellig in het wijkcentrum en kijkt er iedere keer naar uit om weer te komen. ‘Je kan zo lekker onder elkaar zijn en samen grappen maken’. Ze wil het niet missen en vind het vooral leuk om moppen te tappen met een aantal medebezoekers. De sfeer maken ze vooral zelf, maar de begeleiding van WeP doet daarin ook volop mee.

Mevrouw x vult aan dat de begeleiding ook bescherming biedt. ‘Iedereen komt wel eens een keer met een vervelend gevoel binnen’. De begeleiding is er dan om dat op te vangen, in tegenstelling tot wat er bij de herstelgroepen gebeurt.

Mesus komt uit Iran. Hij komt vrijwilligerswerk doen in het wijkcentrum. Hij wil altijd bezig zijn en helpt graag mee met de maaltijd. Hij wil graag ook bij “Het Klokhuis” en het “Mondriaanhuis” vrijwilligerswerk gaan doen. Hij is thuis ook altijd bezig, ondanks dat hij alleen woont. Hij houdt vooral van het contact met de aardige mensen in het wijkcentrum. Daar heeft hij plezier in.

Luuk vindt het erg gezellig in “De Driehoek”. Hij woont alleen en voelt zich in het wijkcentrum altijd welkom. Hij zegt ook dat hij vooral goed met de begeleiding en deelnemers kan praten. Hij voelt zich welkom.

George gelooft dat men hoort te leven als één grote familie en beschouwt alle bezoekers dan ook als zijn broers en zussen. Dit is ook de schepper’s wil. Hij vindt dat men elkaar moet bijstaan waar dit mogelijk is, in goede en in slechte tijden. Daarin mag je geen onderscheid maken. ‘Uit stof zijt gij gekomen en in stof zult gij wederkeren. Het leven is één grote school.’

Hij leert iedere dag bij om van zijn medemensen te houden. Hij is vlakbij “De Driehoek” geboren, vertelt hij. George heeft gruwelijke toestanden doorstaan in de oorlog en vindt dat het tijd wordt om elkaar te gaan vergeven. Ieder maakt fouten en kampt met zonden.

Mevrouw E. voelt zich altijd welkom in het wijkcentrum. Ze komt oorspronkelijk uit Brabant en wil graag met mensen omgaan uit de buurt waar ze nu woont. Ze had hier helemaal geen kennissen. Dankzij WeP kon ze nieuwe mensen leren kennen. Ze heeft nog niet veel met activiteiten van WeP meegedaan.

Ze moest wel even wennen aan de vaste tijden van de activiteiten. Een keer kwam ze spontaan binnen gelopen en toen was er niemand (deelnemers lachen).

Eefje is bij WeP terecht gekomen via het RIAGG. Deze mensen hebben haar WeP laten zien. Ze komt hier om anderen te ontmoeten en vanwege de sfeer en gezelligheid. Ze heeft in het wijkcentrum iemand ontmoet waarmee ze binnenkort op vakantie gaat. Ze voelt zich soms eenzaam en woont alleen, maar wel vlakbij het wijkcentrum. Eefje komt sinds een half jaar. Of er verschillen zijn sinds ze deelneemt aan WeP kan ze niet echt zeggen. De vakantie had ze al gepland en heeft dus geen relatie met haar deelname aan WeP.

Eefje heeft een herseninfarct gehad en ging daardoor door een rouwproces waar zij depressief van is geworden.

Is er over vijf jaar nog WeP?

Hierop reageren veel mensen tegelijk en door elkaar. Verstaanbare reacties waren:

‘Dat ligt aan de mensen zelf’.

‘Hopelijk wel’.

‘Als het gebouw er is, blijft WeP ook nog wel’.

‘Dat het lang nog zo door mag gaan’.

‘Veel mensen hier hebben een bijstandsuitkering of in een WAO en dan gaat naast het verdrijven van de eenzaamheid, is het ook belangrijk dat het betaalbaar is en blijft. Zo kun je geen Biodanza lessen voor zo’n spotprijs volgen in een dans/sportcentrum’. Deze mevrouw heeft zelf voorgesteld om de prijs van de lessen te laten zakken en daardoor kwamen er al meer mensen. ‘Het is wel belangrijk dat het stempeltje er af gaat. Het zou eigenlijk Wijk en Psychologie genoemd moeten worden. Maar misschien kan het niet anders, want dan krijg SWA geen subsidie ervoor? Toch zou het daardoor laagdrempeliger zijn voor de mensen om binnen te komen. Je hoeft toch ook geen indicatie te hebben om mee te doen aan WeP? Ik weet het ook niet hoor, ik ben niet bekend met die geldstromen en voorwaarden. Maar ik weet wel dat Wijk en Psychiatrie een negatieve connotatie heeft’.

Een wens voor WeP?

‘Er zouden meer activiteiten georganiseerd mogen worden in de verschillende buurtcentra’.

‘Ook worden sportactiviteiten gemist. Daarna zou je een maaltijd met elkaar kunnen nuttigen’. In Het Klokhuis is een ruimte beschikbaar waar ook gesport (volleybal) kan worden.

‘Jeu de boule lijkt me ook leuk!’. ‘Kaartspelen, joker en klaverjassen, want dat bood SWA voorheen wel, maar dat reguliere aanbod is opgeheven. We missen dat’.

‘Het zou ook op andere locaties moeten komen, zoals in Baarn. Uitbreiding is nodig dus’.

Een bezoeker merkt op dat ze graag een overzicht wil waarin alle activiteiten van alle wijkcentra van WeP op een rijtje staan. Deze bestaat al, zegt Anne, maar dit is dus niet bekend bij bezoekers.

Uitwerking focusgroep Wijk en Psychiatrie (WeP) 3

Locatie: Wijkcentrum "Trefhorst", Amersfoort

Wijk: Schothorst

Datum: 01 februari 2011

Aantal respondenten: 5

Onderzoekers: Simona Karbouniaris, Lonneke Koomen

SWA: -

De gespreksleider opent de bijeenkomst met een dankwoord voor de komst van de deelnemers en introduceert welke gespreksthema's vandaag aan bod zullen komen.

Voorstelronde

Katy woont al achttien jaar in Amersfoort, maar niet in de wijk Schothorst, waar de "Trefhorst" staat. Ze bezoekt de activiteiten van WeP sinds de start doordat ze via Anne werd uitgenodigd. Ze bezoekt allerlei activiteiten en evenementen, noemt onder andere de internationale vrouwendag. Katy bezoekt de vrouwenpraatgroep en is lid van de klankbordgroep van WeP. Ook deed zij in het verleden mee met de creatieve groep en bewegen & ontspannen.

Stefan is vroeger opgenomen en heeft daarna in verschillende wijken in Amersfoort gewoond. Onder andere Schothorst. Hij zit al vanaf de jaren '80 vanuit de psychiatrie bij een studiegroep. Na een poosje werd dit ondergebracht bij SWA. Zo kwam Stefan eigenlijk in aanraking met WeP vanaf het prille begin van het project. Hij woont nu in Hoogland en komt graag naar de activiteiten van WeP. Stefan komt uit zichzelf niet meer tot studie, maar wel door middel van de studiegroep van WeP. Hij wil graag contact houden met mensen uit de psychiatrie, ondanks dat het met hem zelf inmiddels stukken beter gaat. Hij sluit niet uit dat er een dag komt, dat hij alle GGz-verwante activiteiten en contacten los laat. Hij is nu halve dagen vrijwilliger op het terrein van Zon&Schild. Stefan vindt het fijn om, door middel van WeP, gestructureerd contact te hebben met mensen, anders zou hij naar eigen zeggen, vereenzamen.

Caroline is zevenenvijftig jaar en woont al lang in de wijk Schothorst. Ze kwam zo nu en dan voor rommenmarkten in wijkcentrum "Trefhorst". Caroline heeft zesentwintig jaar bij de Nederlandse Spoorwegen gewerkt en heeft daar een traumatische ervaring meegemaakt. Ze ontvangt daardoor veel ruis, zegt ze. Hierdoor wordt haar concentratie minder. Na zes reorganisaties meegemaakt te hebben op haar werk, zag ze geen reden meer om daar te blijven werken. Ze heeft na het stoppen met haar werk veel begeleiding gekregen. Ook is ze een aantal maanden naar Griekenland geweest als hostess. Daar kreeg ze een ongeluk. Door alle situaties bij elkaar heeft ze veel medicatie moeten slikken. Daarna is zij nog een traject ingegaan om weer aan een baan te komen. Ze heeft een tijdje gewerkt bij de Algemeen stichting voor zorg en dienstverlening (ASVZ) en in een kringloopwinkel. Ze besloot dat ze vrijwilligster wilde worden en dat wilde ze graag doen in een wijkcentrum. Toen heeft ze via Ravelijn de tip gekregen om eens bij de "Trefhorst" te gaan kijken. Daar maakte ze voor het eerst kennis met WeP. Dit was ongeveer drie of vier jaar geleden.

Ze komt één keer in de week en is onder andere vrijwilligster bij de spel-o-theek. Een poosje geleden heeft ze voor zichzelf besloten dat ze meer met haar ervaringsdeskundigheid wil doen bij WeP. Ze wil graag dat mensen weten dat je niet meteen "gek" bent als je aan WeP-activiteiten meedoet en daarmee dus het stigma doorbreken.

Ze heeft het erg naar haar zin in een rol als gastvrouw bij de Vrouwenpraatgroep-bijeenkomsten.

Evy zit al vijftien jaar bij een gymnastiekgroep en de studiegroep. Net als in het geval van Stefan, ging zij mee tijdens de overgang naar WeP. Ze komt naar de "Trefhorst" omdat ze zich daar altijd goed kan concentreren. Ze vindt de studiegroep erg fijn. Ook doet ze boodschappen voor het inloophuis. Dit ziet zij een beetje als haar "baantje". Ze vindt het goed om om te gaan met mensen die niet uit de psychiatrie komen. Dit ervaart zij onder andere met de gymnastiek activiteit. De studiegroep wordt ook geleid door een vrijwilliger. Dit vindt zij een goede ontwikkeling en verteld over de tijd dat er op grote zalen dertig vrouwen in bedden lagen. Die tijd heeft ze meegemaakt en ze vindt de situatie van nu een verademing vergeleken bij toen.

Hester is vijfenvijftig jaar en komt uit Leusden. Ze was ooit op Zon&Schild opgenomen en kreeg toen ontslag. Een sociaal psychiatrisch verpleegkundige (SPV'er) vertelde haar over WeP en nam haar mee om haar te introduceren in 2004. Ze doet sindsdien graag mee aan sport en wandelen en doet dit allemaal voor de gezelligheid. Voor het wandelen waren er niet genoeg deelnemers, waardoor één van de twee groepen is gestopt. Dit vindt ze erg jammer en snapt dan ook niet dat een activiteit zomaar kan verdwijnen. Ze mist haar wandelgroep. Hester bezoekt ook dagactiviteitencentrum de Boeier.

In Leusden is er weinig te doen qua activiteiten in wijkcentra. Er zijn naar haar weten alleen activiteiten voor ouderen en kinderen.

Motieven en verwachtingen

De gespreksleider vraagt hoe een ieder hier terecht is gekomen en welke verwachtingen een rol speelden?

Hester vertelt dat ze geen verwachtingen had van WeP. Ze ging gewoon eerst kijken. Toen zag ze dat er mensen aan het sporten waren, maar naast het sporten hadden ze ook pret en praatten ze tussendoor. Dat greep haar, de gezelligheid.

Hester zegt dat er op een gegeven moment allerlei buurtbewoners met elkaar samen mee gingen naar de gymnastiek. Zo moest de groep in tweeën opgesplitst worden, vanwege de grote omvang. Uiteindelijk vielen na verloop van tijd weer een aantal mensen af.

Ook Stefan zegt dat hij de gezelligheid een belangrijk onderdeel vindt van de activiteiten van WeP. Het maakt hem niet uit wat voor mensen er zijn. Psychiatrie of niet.

Stefan vindt het al dapper als iemand gewoon een keer komt kijken als je zoekende bent. Of diegene nu wekelijks blijft komen of niet. Voor sommigen wordt het een vast deel van de week, vertelt hij. Stefan is wel eens gevraagd als vrijwilliger, maar dat sloeg hij af. Hij heeft niet het idee dat hij iets voor een ander zou kunnen betekenen.

Hij heeft het idee dat het heel anders is om vrijwilliger te zijn dan deelnemer.

Caroline weet niet meer of ze verwachtingen had bij WeP. Anne sprak haar aan en vroeg of ze een keer op een donderdagochtend bij een activiteit van WeP wilde komen zitten. Daarna kon ze eventueel ergens mee helpen, maar er alleen maar "zijn" was de eerste stap. Gezelligheid vindt ook zij erg belangrijk. Caroline vertelt over een andere deelnemster aan WeP die het over vertrouwen had.

Zelf vindt ze dat de donderdagochtendgroep haar vertrouwen nog nooit geschonden heeft. Ze belt als ze een keer niet kan komen.

Katy haakt daar op in en zegt dat zij helemaal nooit belt als ze niet komt, omdat ze dan nog ligt te slapen. Toen ze begon bij WeP werd haar gevraagd wat ze leuk vond om te doen. Toen is ze begonnen met een creativiteitsgroep op de maandagavond. Op deze avonden vielen de gesprekken haar zwaar en dit is ook de reden geweest voor haar om te stoppen met deze activiteit. Ze kon de problemen van anderen niet verdragen, zegt ze. Ze begrijpt niet dat er door anderen (zoals de begeleiding) niets gezegd werd over deze gespreksonderwerpen. Ook heeft ze meegedaan aan de groep "bewegen en ontspannen". Ook hier kreeg ze last van de problemen van anderen. Een voorbeeld hiervan is de automutilatie van andere deelnemers waar zij niet tegen kon. Ze leerde iemand kennen die ook deelnam aan de vrouwenpraatgroep. Dit is op een ochtend en daar komt ze één keer in de vier of zes weken. Bij de vrouwenpraatgroep heeft ze geen last van de gesprekken of problemen van andere deelnemers.

Door een verkeersongeluk slaapt Katy per nacht ongeveer twaalf uur en heeft last van haar NAH en trauma's uit het verleden. Het tijdstip van een aantal groepen is voor haar te vroeg. Ze zou graag willen dat die activiteiten naar de middag worden verplaatst, omdat ze iemand is die graag trouw is aan een activiteit. Hierbij vertelt ze dat structuur ook veiligheid biedt. Verder is ze nu ongeveer twee jaar kartrekker van een herstelgroep, bij Kwintes. Ze zit vol passie en ambitie maar weet vaak niet zo goed hoe ze dit in kan zetten bij WeP. Bij de herstelgroep wordt ze ook geconfronteerd met de problemen van anderen, maar dat ziet ze plaatsvinden binnen een positief en opbouwend kader.

Evy bezoekt het inloophuis en de studiegroep. Ook zij heeft behoefte aan structuur en die vindt ze vooral bij de studiegroep. Ze ervaart de gesprekken met begeleiding ook als prettig. WeP geeft haar vooral leuke momenten om aan terug te denken als ze alleen is. Ook doet ze sociale contacten op. Ze houdt van bezig zijn en moet soms haar zinnen verzetten. Als ze de hele dag alleen thuis zit, zakt ze een beetje weg, zegt ze.

Caroline brengt de veranderingen die WeP teweeg heeft gebracht in haar leven in. In het begin hield ze nog wat afstand. Ze vindt dat WeP een prettige manier is om met andere mensen om te gaan. Dit wordt met kleine stapjes opgebouwd. Ook ontvang ze zo nu dan oppeppers, zoals "goed gedaan!". Hierdoor krijgt ze het gevoel dat ze weer iets goed doet. Mensen krijgen bij WeP de kans om mee te praten en mee te doen. Iedereen krijgt een beurt om iets te vertellen. Niemand wordt overgeslagen en alle deelnemers worden vanuit een positief mensbeeld benaderd. Ze voelt dat er respect voor elkaar is. Vertrouwen is erg belangrijk.

Er is waardering voor ze, omdat ze er zijn. Zelf is ze afgekeurd voor werk en door alles wat er in haar leven is gebeurd, voelt ze zich een stuk zwakker in het leven staan.

Ze is iemand die ergens bij wil horen maar daardoor is er voor haar ook een aantal keren op een botte manier haar vertrouwen geschonden in haar leven. WeP is een deel van haar leven geworden en ze wil graag dat het meer (landelijke) bekendheid krijgt.

Hoe zien jullie WeP over vijf jaar?

Hester vraagt zich af of WeP over vijf jaar nog bestaat. Als dat niet het geval zou zijn, zou ze waarschijnlijk weer thuis zitten. Door de activiteiten van WeP blijft ze nu juist stabiel. De bewegingsactiviteit is wel erg fragiel, het draait op stagiaires/vrijwilligers.

Als die wegvallen, valt ook de activiteit weg.

Katy geeft aan dat WeP voorziet in de behoeften van mensen. Ook noemt zij de bezuinigingen die gemaakt moeten worden en ze vraagt zich af of de WMO dit trekt. Ze heeft het idee dat de bezoekers van WeP steeds meer zelf WeP dragen, maar in hoeverre ze dat langdurig kunnen is maar de vraag.

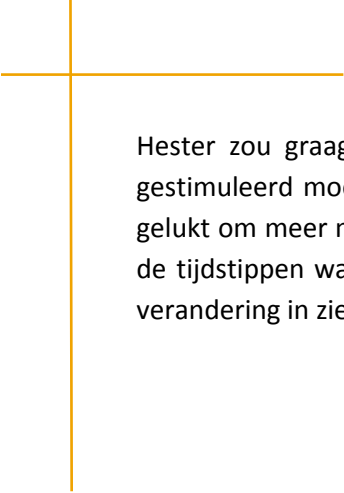
Evy hoopt wel dat WeP blijft bestaan, omdat de activiteiten voor haar iets zijn om naar uit te kijken. Ze krijgt steeds meer vertrouwen in mensen en is nu ook betrokken bij activiteiten waar mensen aan meedoen zonder psychiatrische achtergrond, zoals blokfluit spelen in de kerk. Stefan weet niet of WeP over vijf jaar nog bestaat, maar vindt het wel nodig om mensen te blijven opvangen. Het is nodig om een vangnet te hebben voor mensen die bijvoorbeeld arbeidsongeschikt raken en daarna niets meer doen en alleen thuis zitten. Hij hoopt ook dat WeP nog wel blijft bestaan. Het gaat er juist om dat mensen die binnen zitten, naar buiten durven komen en een luisterend oor treffen. We hebben elkaar allemaal nodig. We zouden meer ontmoetingen kunnen realiseren en mensen moeten elkaar meer leren accepteren.

Wensen voor WeP

Caroline zou graag zien dat WeP door heel Nederland bekendheid krijgt. Dat WeP een bekend begrip wordt en dat hier meer bekendheid aan gegeven wordt. Zij denkt dat de mensen bij WeP elkaar nodig hebben en dat het fijn zou zijn om zomaar een avond binnen te lopen bij een activiteit van WeP. Ook vindt ze het belangrijk om niet alleen mensen uit de GGZ kennis te laten maken met WeP, maar iedereen die behoefte heeft om andere mensen te ontmoeten en met elkaar activiteiten te ondernemen. Dit kunnen volgens haar ook mensen zijn die (n)ergens anders last van hebben. Het kan iedereen immers overkomen. Op deze wijze kunnen volgens haar, deelnemers met elkaar praten zonder vreemd aangekeken te worden.

Ook ervaart Caroline een 'wij-zij gevoel' als in gezonde en ongezonde mensen, waardoor men ver van elkaar af staat. Ze vertelt over een voorval met de wethouder en vindt dat er publiekelijk meer voor de doelgroep opgekomen moet worden.

Katy vindt dat er een groot stigma op psychiatrie ligt. Als er respect voor elkaar was geweest, was WeP niet nodig geweest. Ze vindt dat er vooral gekeken moet worden naar wat mensen met elkaar gemeen hebben in plaats van wat de verschillen zijn.

Hester zou graag meer vrijwilligers zien bij de activiteiten van WeP. Ze vindt dat dit meer gestimuleerd moet worden en dat WeP op de kaart gezet moet worden. Vorig jaar is het niet gelukt om meer mensen te werven voor bepaalde activiteiten. Dit lag volgens Hester vooral aan de tijdstippen waarop deze aangeboden werden (met name in de ochtend). Hier zou ze graag verandering in zien.

Uitwerking focusgroep Wijk en Psychiatrie (WeP) 4

Locatie: Wijkcentrum “Het Klokhuis”, Amersfoort

Wijk: Randenbroek-Schuilenburg

Datum: 01 februari 2011

Aantal respondenten: 6 (en een aantal respondenten die bij eerdere focusgroep waren)

Onderzoekers: Simona Karbouniaris, Lonneke Koomen

SWA: Yolanda Derksen + stagiaire

De gespreksleider krijgt het woord na een korte introductie van de SWA-welzijnswerker, die er vanavond bij is. Op deze avond, waar normaliter deelnemers verschijnen voor creatieve activiteiten, zal een deel worden gewijd aan een groepsdiscussie. Alle deelnemers, maar in het bijzonder degene die nog niet eerder bij een focusgroep hebben gezeten, worden uitgenodigd om zichzelf voor te stellen.

Voorstelronde

Carla had via het RIAGG gehoord van WeP en is toen zelf er naar toe gegaan. Ze vindt het vooral gezellig bij de (creatieve) activiteiten. Ze is meestal aan het breien maar ze maakt ook mandala's, kerststukjes en olifantjes van handdoeken. Ze vindt het prettig naast de gezelligheid van het samenzijn ook iets om handen te hebben. Carla bezoekt ook regelmatig de maaltijden van Resto van Harte die in het Klokhuis worden georganiseerd.

Eveline bezoekt de activiteiten van WeP sinds september 2010, omdat ze uit haar eenzaamheid wil komen. Ze ziet dit als een uitje voor zichzelf en probeert er zoveel mogelijk bij te zijn. Ze komt vaak 's morgens, ook naar de computerles. Daarnaast bezoekt ze de koffiemomenten bij wijkcentrum De Roef. Het belangrijkste hierbij vindt ze dat ze dan niet alleen zit met een kop thee of koffie. Ze heeft wel een hond waar ze veel steun bij vindt, maar wil meer menselijke contacten. Ze is met WeP in aanraking gekomen door Jolanda. Eveline deed al mee met de moedergroep (MEE) in De Driehoek en hoorde zo van WeP.

Pascal gaat meestal op dinsdagavond naar Het Klokhuis, sinds 2009. Ze is ook bij de focusgroep op De Roef aanwezig geweest. Pascal vindt vooral de toegankelijkheid belangrijk bij het wijkcentrum.

Sytske is vrijwilligster bij WeP. Ze helpt bij een aantal creatieve activiteiten in Het Klokhuis. Ze heeft naar eigen zeggen geen speciale binding met de psychiatrie, maar houdt er gewoon van om met mensen om te gaan en waar nodig te steunen.

Romy voelt zich thuis in Het Klokhuis door de doelgroep die ze daar tegenkomt. Ze vertelt dat ze normaal in gezelschap vaak op de achtergrond aanwezig is. De wijkcentra van WeP vindt ze een plek waar ze zich thuis kan voelen en zich kan laten gaan. “Het geeft niet hier”, zegt ze. Ook gaat ze al jaren naar de Weekend-tref. Dit is echt iets waar ze naar uit kijkt. Ze is in aanraking gekomen met WeP door flyers die ze had zien hangen, want ze woont vlakbij Het Klokhuis. In het begin at ze alleen nog mee met de maaltijden, maar nu bezoekt ze ook de andere activiteiten van WeP.

Beau is stagiaire bij meerdere wijkcentra waar activiteiten van WeP plaatsvinden. Ze vindt het vooral heel gezellig bij de activiteiten en ziet dat de mensen hier om elkaar geven, ze ziet dat ze er zijn voor elkaar. Ook vertelt ze dat bijvoorbeeld verdriet hier een plek krijgt.

Elena is bij WeP gekomen door Yolanda van SWA. Ze woont al twee jaar in Amersfoort en voelde zich eenzaam en was op zoek naar nieuwe contacten. Ze is op Yolanda afgestapt en heeft gevraagd wat er allemaal te doen was in het wijkcentrum Het Klokhuis. Ze vertelt dat het haar echt helpt om hier te zijn. Het breekt voor haar de week. Ook vindt ze hier steun van anderen. Ze kan daar alles op tafel gooien zonder negatief beoordeeld te worden. Het doet er niet toe hoe je eruit ziet, zegt ze. Ze doet vooral aan breien en knutselen. Ook eet ze wel eens mee met de maaltijden en wil ze graag weer wandelen als deze activiteit weer start. Ze hoop dat er een nieuwe activiteit, namelijk jeu-de-boules bijkomt, dat ziet ze wel zitten.

Yolanda vertelt tussendoor dat meerdere mensen uit de groep ook eten bij Resto van Harte, het restaurant dat gevestigd is in Het Klokhuis. Ook willen ze een jeu de boules activiteit gaan starten.

Jos is door zijn persoonlijk begeleider getipt op WeP in 2006. Eerst werd hij daardoor verwezen naar de Trefhorst waar hij ook kennismakte met Anne Tuk. Later werd de activiteit die hij bezocht overgeheveld naar Het Klokhuis. Overdag volgt hij lessen bij Scholen van de Kunst. En hij schildert in de avond bij WeP en anders thuis. Hij zegt dat hij zich lekker kan uitleven op deze manier. Hij heeft ook Engelse les gevolgd bij WeP. Jos gaat ook wel eens eten bij de georganiseerde maaltijden van Resto van Harte.

George en zijn vrouw Esther zijn ook aanwezig geweest bij de focusgroep op De Driehoek. Esther haar eerste contact met WeP was op Het Klokhuis. Ze doet hier vooral aan kleuren en tekenen. George is door zijn vrouw een keer meegenomen naar Het Klokhuis. Thuis ligt hij toch maar op bed of zit hij achter de televisie, vertelt hij. Om te praten gaat het stel meer naar De Driehoek. Op Het Klokhuis bezoeken ze meer voor de creatieve activiteiten en ook om samen leuke dingen ondernemen, zonder de kinderen.

Mesus bezoekt ook WeP om gezelligheid en steun te ervaren. De dingen die hier worden gedaan werken ontspannend.

Verwachtingen

De gespreksleider vraagt hoe een ieder hier terecht is gekomen en welke verwachtingen een rol speelden?

Mesus noemt dat alleen de gezelligheid verwacht werd, niets anders.

Carla ging altijd naar cursussen, ook hier in het wijkcentrum Het Klokhuis. Ze verwachtte ook vooral gezelligheid en haar verwachting bleek te kloppen. Ze woont aan de overkant, vlakbij.

Esther noemt ook het leren van elkaars creativiteit. Terwijl je met leuke dingen bezig bent, kom je met elkaar in contact en dat brengt ontspanning. Ze vertelt dat ze door WeP positief veranderd is. Ze zegt dat ze geen held is om zelf ergens op af te stappen of heen te gaan. Ze is nu bezig om naar de sportschool te gaan. Doordat er bij WeP steeds dezelfde mensen zijn geeft dit haar een veilig gevoel.

Eveline heeft positieve dingen ontvangen van anderen, bijvoorbeeld vrolijkheid. Ze merkt dat ze snel begrepen wordt door anderen. Ze vindt WeP laagdrempelig genoeg om te bezoeken.

Esther vertelt dat ze hier warmte krijgt als je verdriet hebt.

Jos ontspant zich op Het Klokhuis en heeft er veel plezier in. Ook vindt hij dit prettig voor een invulling van zijn dag, naast zijn werk. Schilderen is zijn grote hobby. Hij begint net met een nieuw schilderij met het doel deze te exposeren in een kunstgalerie die een kerstbijeenkomst gaat organiseren. 's Zomers was er een picknick waar hij ook bij was.

Wensen voor WeP

Twee deelnemers geven aan dat ze meer zomeractiviteiten willen. Ook wordt er een bioscoop uitje genoemd en uitjes in het algemeen.

Carla zegt dat WeP voor haar al ideaal is. Het is gezellig en ze kan er lekker kletsen en breien. Er is haar al eens gevraagd of ze voor anderen een sjaal wil breien.

Eveline heeft gehoord dat er in Amersfoort iemand is die les geeft in breien. Ze zou het erg leuk vinden als zij uitgenodigd kan worden zodat ze bij de creatieve activiteit les kunnen krijgen van deze docente, misschien in de vorm van een workshop of iets dergelijks.

Dat is veel praktijkgerichter dan het breien te leren uit een boekje. Ze wil graag iets maken waar ze trots op kan zijn en wil graag dat de groep ook plezier heeft.

Sytske organiseert een reisje met een buurtbudget. Ze hoopt in de toekomst nog meer uitjes te kunnen organiseren voor deelnemers.

Esther zou graag willen jeu de boulen in de zomer.

Jos zou graag eens zijn schilderijen willen exposeren in het wijkcentrum. Hij doet een oproep aan de SWA-medewerker, zouden zijn werken en dat van andere deelnemers, niet kunnen worden benut voor een openbare expositie?

Hoe zien jullie WeP over vijf jaar?

Veel bezoekers hopen dat het er in elk geval nog is.

Iemand schat in dat WeP juist groter wordt en wijst iedereen op het punt waarop ze begonnen zijn.

Vanaf de start is WeP gegroeid en naar verschillende wijken overgegaan, die groei is niet meer te stoppen. In Het Klokhuis zou de groep graag grotere ruimtes zien voor de activiteiten over vijf jaar, er is echt uitbreiding gewenst.

‘WeP bestaat wel, zolang we zelf doorzetten en van ons laten horen’.